Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ШАҲАР РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган | № 38 (7. 427) | 1991 йил 25 февраль, душанба | Нархи 8 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ

ФАРМОНИ

ТУРКИСТОН ҲАРБИЙ ОКРУГИ ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРИ ВА ФАХРИЙЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

БЕНУҚСОН ХИЗМАТЛАРИ, ЖАНГОВАР ВА СИЁСИЙ ТАЙЁРГАРЛИКДА, ЁШ АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШДА ЭРИШГАН МУВАФФАҚИЯТЛАРИ УЧУН ҚУЙИДАГИЛАР МУКОФОТЛАНСИН:

ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН

Жуманов Марат Кўпаевич — подполковник, ҳарбий қисм командири

Кочелаев Владимир Александрович — полковник, ўқув ҳарбий қисми командири

Рўзиев Алишер Шенонович — ефрейтор, ҳарбий қисм катта ҳайдовчиси

Рустамов Даврон Абрекович — капитан, ҳарбий қисм рота командири

Сурганов Александр Викторович — полковник, Туркистон ҳарбий округи оператив бошқармасининг бошлиғи

Тамаев Борис Анисимович — Туркистон ҳарбий округи штаби ашула ва рақс ансамблининг етакчи сухандони

Тюрин Геннадий Александрович — капитан, ҳарбий қисм катта учувчиси.

ҚУЙИДАГИЛАРГА ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАХРИЙ УНВОНЛАРИ БЕРИЛСИН:

«ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНЪАТ АРБОБИ»

Макаров Павел Леонтьевич — полковник, Туркистон ҳарбий округи штаби ҳарбий оркестр хизматининг бошлиғи.

«ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ»

Вергилесов Геннадий Константинович — старшина, Туркистон ҳарбий округи штаби 2-оркестрининг концертмейстери.

«ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХОДИМИ»

Саидов Рустам — медицина хизмати полковниги, округ ҳарбий госпитали 340-бўлимининг бошлиғи, Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри, 1991 йил, 22 февраль.

17 МАРТ—СССР РЕФЕРЕНДУМИ КУНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросида

Ўзбекистон Коммунистик партияси Уставини рўйхатдан ўтказишга тайёргарлик тўғрисидаги масала Марказий Комитет Бюросининг 21 февраль куни бўлиб ўтган мажлисида муҳокама қилинди.

Бюро Компартияни мустақил сиёсий партия сифатида рўйхатдан ўтказиш зарурлиги ҳақида қарор қабул қилар экан, «Ўзбекистон ССРдаги жамоат бирлашмалари тўғрисида» Ўзбекистон ССР Қонунига, КПСС Уставининг 22-параграфига ва Ўзбекистон Компартияси XXII съезди қарорларига амал қилди.

Марказий Комитетнинг бўлимларига Компартияни Ўзбекистон ССР Адлия вазирлигида рўйхатдан ўтказиш учун зарур ҳужжатларни ўн кун муддат ичида тайёрлаш топширилди.

Қабул қилинган қарорда Бюро Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раёсатининг СССР референдумида овоз бериш учун қўшимча бюллетенни тасдиқлаш тўғрисидаги қарорини қўллаб-қувватлади, қўшимча бюллетеннинг матни қуйидагича: «Ўзбекистон янгиланган Иттифоқ (Федерация) таркибида суверен тенг ҳуқуқли республика сифатида қолишига қўшиласизми?». Бу бюллетень референдум куни Иттифоқ органи томонидан тасдиқланган бюллетенга қўшиб берилади. Бундай баён республика фуқаролари қўйилган масаланинг моҳиятини аниқ ва равшан тушуниб олишларига ёрдам бериши таъкидланди.

СССР референдумини ўтказувчи республика Марказий комиссиясига, республика, вилоят, шаҳар, район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ва уларнинг ижроия комитетларига СССР Иттифоқини сақлаб қолиш тўғрисидаги масала юзасидан республика фуқаролари ўз фикрларини эркин ифодалашлари учун барча зарур чораларни кўриш, одамларга ғайриқонуний тазйиқ ўтказишнинг ҳар қандай шаклларига, референдумда қатнашмасликка даъват этишларга қатъиян қарши ҳаракат қилиш тавсия этилди. Ҳам асосий, ҳам қўшимча бюллетень юзасидан овоз бериш тартиби ва қоидалари аҳолига кенг тушунтирилсин.

Партиянинг оммавий ахборот воситаларига, Ўзбекистон ССР Давлат телекўрсатув ва радиоэшиттириш комитетига тенг ҳуқуқли суверен республикаларнинг янгиланган федерацияси сифатида ССР Иттифоқини сақлаб қолиш тўғрисидаги масаланинг моҳиятини ҳар томонлама ва холис тушунтириш юзасидан комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириш тавсия этилди.

Партия республика комитетига, вилоят комитетларига жойларда СССР референдумини ўтказишга тайёргарлик қандай бораётганлиги ва уни ўтказиш тўғрисидаги масалани бюро мажлисларида кўриб чиқиш, шунингдек, барча қишлоқ Советларида шу масалага бағишлаб йиғилишлар ташкил этиш топширилди.

Марказий Комитет Бюроси республика ижтимоий-сиёсий турмушининг баъзи бошқа масалаларини ҳам кўриб чиқди.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раёсатида

Республика Олий Кенгашининг Раёсати «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини сақлаб қолиш тўғрисида СССР референдумини ўтказишнинг айрим масалалари ҳақида» қарор қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раёсати СССР Олий Кенгашининг тенг ҳуқуқли суверен республикаларнинг федерацияси сифатида ССР Иттифоқини сақлаб қолиш тўғрисидаги масала юзасидан 1991 йил 17 мартда СССР референдумини ўтказиш ҳақидаги қарорининг катта ижтимоий-сиёсий аҳамиятини эътиборга олиб ва Ўзбекистон халқи ўз иродасини тўлароқ акс эттиришини таъминлаш, СССР референдумида овоз бериш учун бюллетенга киритилган саволнинг моҳияти ва мазмунини очиб бериш мақсадида **қарор қилди:**

Тенг ҳуқуқли суверен республикаларнинг федерацияси сифатида ССР Иттифоқини сақлаб қолиш тўғрисидаги масала юзасидан СССР референдумида овоз бериш учун асосий бюллетень билан бир қаторда қўшимча бюллетень тасдиқлансин.

Қорақалпоғистон АССР Олий Кенгаши Раёсатига, халқ депутатлари вилоят, район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларига Қонуннинг қоидаларини ҳамда референдумда сайловчиларнинг иштирок этиши тартибини аҳолига тушунтириш юзасидан қўшимча чораларни кўриш, бу ишга халқ депутатларини, совет ходимларини, ҳуқуқшуносларни кенг жалб этиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Давлат телекўрсатув ва радиоэшиттириш комитети, газета ва журналларнинг таҳририятлари, бошқа оммавий ахборот воситалари меҳнаткашларга СССР умумхалқ референдуми тўғрисидаги СССР Қонунидан келиб чиқадиган ҳуқуқлари ва кафолатлари, фуқароларнинг овоз беришда қатнашиш қоидаларини кенг тушунтиришлари зарур.

СССР референдумини ўтказиш республика Марказий комиссиясига, тегишли вазирликлар ва идораларга топшириқлар берилди.

Тошкент шаҳар Кенгаши Раёсатида

Илгари хабар қилганимиздек, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши раёсатининг кенгайтирилган мажлисида Тошкентда СССР референдумини ўтказишга тайёргарликнинг бориши тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Мажлис қатнашчилари Тошкент шаҳар Кенгашининг ташкилий-советлар ва кадрлар билан ишлаш бўлими СССР референдумига тайёргарлик бўйича муайян иш қилганлигини таъкидлаб ўтишди. Тошкент шаҳар Кенгашининг тавсиясига биноан республика марказий комиссияси қарори билан 11 та округ ташкил этилди. Референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан асосий тадбирлар тасдиқланди. Референдум ўтказишни моддий-техникавий таъминоти, жамоат тартибини сақлаш, транспорт, маданий-маърифий муассасалар, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ишини ташкил этиш масалалари кўзда тутилган бу тадбирлардан район ижроия қўмиталари, шаҳар ижроия қўмитаси бошқарма ва бўлимлари хабардор қилинган.

Қонунга биноан шаҳарда СССР референдумини ўтказиш бўйича 11 та округ ва 640 та участка комиссиялари ташкил этилган ва тасдиқланган. Меҳнат жамоалари, жамоат ташкилотлари ва фуқароларнинг турар жойларда бўлиб ўтган йиғилишларида ушбу комиссиялар таркибига 12 минг нафардан кўпроқ киши кўрсатилди. Район Кенгашлари раисларининг ўринбосарлари, ташкилий-советлар ва кадрлар билан ишлаш бўлимлари мудирлари, район ижроия қўмиталари ишлар бошқарувчилари, СССР референдумини ўтказиш бўйича округ комиссиялари раислари, уларнинг ўринбосарлари ва котиблари билан семинар-кенгашлар ўтказилди. Уларда «Умумхалқ овоз бериш тўғрисида» СССР Қонунининг хусусиятлари, округ комиссиялари ваколатлари ва улар ишларини ташкил қилиш масалалари тушунтириб берилди. Барча округ комиссияларига хоналар ажратиб берилган, улар телефонлаштирилган.

Шу билан бир қаторда мажлис қатнашчилари район Кенгашлари раёсатларининг референдумга тайёргарлик кўриш бўйича ишларда сусткашликларга йўл қўяётганликларини кўрсатиб ўтдилар. Участкаларни жиҳозлаш масалалари секинлик билан ҳал этилмоқда, аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари яхши йўлга қўйилмаган. Ободонлаштириш, савдо, умумий овқатланиш Бош бошқармалари, Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси референдумни ўтказиш бўйича тадбирларда белгиланган ишларни тўла бажармаяпти. Кўргазмали материаллар етишмаяпти.

Тошкент шаҳар Кенгаши раёсатининг ушбу масала юзасидан қабул қилинган қарорида бу ва бошқа камчиликлар таъкидлаб ўтилган. Унда халқ депутатлари район Кенгашларининг, шаҳар рўзномалари, телевидение ва радиоэшиттириш таҳририятларининг, жамоат ташкилотларининг диққат-эътибори аҳоли ўртасида референдумга қўйилган масала моҳиятини, овоз бериш тартиби, референдум якуни бўйича қабул қилинадиган қарорнинг аҳамиятини кенг тушунтиришга қаратилди.

Анъаналар—халқ мулки

НАВРЎЗНИНГ ЯХШИЛИК ВА ЭЗГУЛИК НУРИ

ОНА табиатнинг тўрт фасли ичида энг дилбари, энг латофатли, энг назокатлиси — баҳор фасли уйга келинчак келадигандек диёримиз заминига яқинлашяпти. Бу кўркам кўклам фаслда халқимиз Наврўз байрамини хушнудлик билан кутиб олиб, хуррамлик билан нишонлайди. Наврўз шарқ халқларининг жуда қадимий байрами эканига тарих ҳам аниқ шоҳидлик беради. Абу Райҳон Беруний ўз асарларида Наврўз Ер ҳақидаги дастлабки илмий-жўғрофий тасаввурлар пайдо бўлган замонлардан бошлаб шаклланганини далиллар билан баён этган.

Наврўз — Янги йил, янги кун деган маъноларни берар экан, буни она табиатга, осмон жисмлари ҳаракатига қиёслаб кўрсак ҳам табиатнинг табиий байрами эканига ишонч ҳосил қиламиз. Қуёш экватордан шимолий ярим шарга силжиши билан кунлар узайиб, ҳаво илиб боради, табиат уйғона бошлайди, бирин-кетин баҳор, сўнг ёз фасллари кириб келади.

Буюк аллома Умар Ҳайём ўз асарларида Наврўз Ўрта Осиё ва Яқин Шарқда эрамиздан аввалги 552 — 530 йилларда пайдо бўлганини аниқ келтиради. Наврўз шодиёнаси янгиланиш, яшариш, оламнинг гўзаллик буржига кириш онлари ҳисобланади.

Наврўз табиати билан бутун табиат уйғонади. Она-Ер қиш уйқусидан бўлиқ-тўлиқ етилган бўлади. Қурт-қумурсқадан тортиб, бутун жонзод борки сернур баҳор фаслига кўз очади.

Наврўз келиши билан ерга уруғ қадалган, нав-ниҳоллар ўтқазилган, боғ-роғларда бунёдкорлик ишлари бошлаб юборилган, янги-янги орзулар, яхши ниятлар билан Янги йилга қадам қўйилган.

Наврўз бизнинг замонда янгича мазмун-маъно касб этаяпти. Наврўз қувончларини миллати, дини, мазҳаби, ирқидан қатъи назар, ҳар халқ-элат биргаликда баҳам кўриб, тантана қилаяпти. Наврўз чинакам дўстлик байрами ва айёмига айланмоқда.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг «Жумҳуриятда «Наврўз» умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш ҳақида»ги Фармонида Наврўз халқимиз учун ардоқли қутлуғ анъана экани баён этилиб, бу байрамни чинакам умумхалқ байрамига айлантиришга илҳомлантирилди.

Ўзбек халқимиз қадимдан бағри кенглик, сахийлик ва меҳмондўстликда дунёга танилган. Наврўз байрамида ҳам ҳар бир маҳалла, ҳар бир гўша ва турар жой биноларида дастурхонлар ёзилиб, турли миллат кишилари билан бу шодиёна кенг нишонланади, Наврўз меҳмондўстлик айёмига айланади.

Ўзбек халқимиз тўй-маросимларда миллати ва ирқидан қатъи назар ҳар бир инсон фарзандини бағрига олиб, тўрга ўтказган. Наврўз шунинг учун ҳам байналмилал айёмга айланган!

Ўзбек халқимиз улкан ишларни баҳамжиҳат ва ҳамкор бўлиб бажарган, бутун куч дўстликда эканини намоён этган. Мана шу дўстлик шодиёнаси Наврўзда ўтган йили ўз ифодасини топди. Дўстлар билан нишонланган байрам файзли ва тароватли бўлади.

Ўзбек халқимиз Инсон деган номни шараф-эътимод билан улуғлайди. Инсон ҳаётининг асил маъноси ҳам одамийлик! Наврўз — инсонни улуғлашни тақозо этади. Партия ва ҳукуматимиз бугунги кунда ошкоралик ва демократия истиқболига кенг йўл очиб, Инсонни улуғлашга, унинг бутун куч-ғайрати, истеъдоди ва қобилиятини халқимиз бахти-саодати учун хизмат қилишига имкониятлар яратиб бераяпти.

Ўзбек халқимиз яхши орзу билдирганда: «Тинчлик-хотиржамлик бўлсин, эл-юртимиз омон бўлсин», деб ният-тилак қилади. Ҳар биримизнинг хонадонимиз тинч, дастурхонларимиз тўкин-сочин бўлиши мана шу ниятнинг мантиқи билан боғлиқ. Халқимиз Наврўз каби шодиёналарни нишонлар экан, эл-юртимизда Тинчлик, Дўстлик, Хотиржамлик бўлса, турмушимиз фаровон, ҳар бир кунимиз шодон кечади.

Ўзбек халқимиз ҳозирги кунда бутун мамлакатимизда масъулиятли дамлар кечаётганини ҳис этиб турибди. Ана шу оғир дамларда Наврўз шодиёнаси ва айёми дўстлик ришталарини маҳкам боғлаб, эзгу ниятларимиз амалга ошишига мададкор бўлсин. Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов Республика Олий Кенгашининг куни-кеча ўтган сессиясида сўзлаган нутқида дўстлик, тинчлик, омонликни таърифлаб бундай деди:

«Жаҳон бўлмасин дўст, гар бўлмаса дўст», — дейди Алишер Навоий. Бу мисранинг мазмуни кенг ва чуқур. Навоий йилида улуғ бобомиз айтган насиҳатларга қулоқ солиш, унинг доно фикрларини амалга ошириш бизлар учун ҳам фарз, ҳам қарздир. Ер юзининг турли минтақаларида, масалан Форс кўрфазида уруш-жанжаллар, мамлакатимизда тўс-тўполонлар бўлиб турган бир пайтда Навоий бобомиз тараннум этган тинчликни, омонликни астойдил ҳимоя қилайлик. Чунки дўстлик бўлса, эл-юртимизда тотувлик, осойишталик ҳукм сурса, эзгу ниятларимизга, албатта етамиз...»

Наврўз айёми шодиёналарига эзгу ниятларимиз уланиб, гўзал баҳор дўстлик, тотувлик, тинчлик, осойишталик ва одамийлик байрамига айланади.

Наврўзда инсон улуғланади ва дилларда эзгу ниятлар туғилади. Бу айём шодиёнасига ҳар бир яхши ниятли инсон қалб қўрини қўшади. Наврўзнинг беғубор қуёши ҳар бир хонадонга, ҳар бир юракка меҳр-муҳаббат, раҳм-шафқат, яхшилик ва эзгулик нурини сочади.

Т. РАСУЛЕВ.

СУРАТЛАРДА: Ўтган йили жонажон пойтахтимиз Тошкентда ўтказилган Наврўз шодиёналаридан лавҳалар.

БИРОДАРЛИК ҚАСИДАСИ

ОЛИЙҲИММАТ москвалик қурувчиларнинг шаҳримиз қоқ марказида бунёд этган 20 қаватли тўртта уй олдидан ўтган ҳар бир кишининг нигоҳи шу ерда қад кўтараётган иморатга тушади. «Бу ер нима бўлади?», «Отасига раҳмат, жуда яхши ўйлашибди, ахир халқнинг удумларини ўтказадиган марказ ҳам даркорда», «Шу осмонўпар уйларга ҳамоҳанг бўлиши керак бу марказ» деган гаплар шу кунларда тез-тез қулоққа чалиняпти. Дарҳақиқат, шу гапларнинг замирида катта маъно бор. Шу уйларда истиқомат қилаётган турли миллатга мансуб кишиларнинг тўю тантаналари нишонланадиган, улуғ саналарда дастурхон атрофида дилдан суҳбат қурадиган жой жуда ҳам зарур эди. Ана шуни ҳисобга олиб, маҳалла аҳли Куйбишев район Кенгаши ижроия комитетига шундай бир марказ бунёд этишни сўраб, мурожаат қилди. Илтимос инобатга олинди, бу ерда «Картелстарателей магистраль» қурилиш ташкилоти жамоаси енг шимариб ишга киришди. Шу кунларда бунёдкорлик ишлари жуда жонланиб қолди. Бунинг боиси шундаки, қурувчилар бу ердаги ишларни «Наврўз» умумхалқ байрамига қадар ниҳоясига етказишга қарор қилганлар.

— Ўзбекистон ССР Президентининг «Республикада «Наврўз» умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш ҳақида»ги Фармони дилимиздаги айни муддао бўлди, — дейди маҳалла комитетининг раиси Абдулла Азимов. — Ўтган йили ҳам биз «Наврўз»ни шодиёна нишонлаган эдик, тайёрлаган сумалакни шу уйларда истиқомат қилувчи турли миллат кишилари севиб тановул этишган эди. Маҳалламизда баҳор байрами қандай нишонланганини ҳатто марказий «Время» программаси ҳам кўрсатган эди. Бу йил биз анъаналарга содиқ қолиб «Наврўз» байрамини бундан ҳам завқли ўтказмоқчимиз...

Куни кеча маҳалланинг маросим ва тадбирлар ўтказиладиган бўлажак марказига ташриф буюрган Куйбишев район партия комитетининг биринчи котиби, район Кенгашининг раиси, Ўзбекистон ССР халқ депутати Ш. Т. Нусратов, «Наврўз» халқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилот комитетининг аъзоси, тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш республика жамияти бошқарувининг раиси, атоқли партия ва давлат арбоби Н. А. Муҳиддинов, маҳалла фаоллари, қурувчилар бамаслаҳат баҳор байрамигача қилинадиган ишлар хусусида маслаҳатлашиб олдилар, бажарилиши зарур бўлган юмушларни аниқладилар.

Хуллас, 21 март куни ўтказиладиган «Наврўз» умумхалқ байрами кунида ҳамма ерда бўлгани каби бу маҳаллада ҳам ҳар бир фуқарога иззат-икром кўрсатилади, дўстлик, биродарлик, ҳамжиҳатлик, меҳр-шафқат улуғланади.

Б. СОЛИЕВ.

СИНОВДАН ЎТИШЯПТИ

ШАҲРИМИЗДАГИ 46-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ТАЛАБАЛАРИ «МАЛИКА» ТРИКОТАЖ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ИШЧИ-ХИЗМАТЧИЛАРИДАН ҲУНАР ЎРГАНИШАДИ.

Олган назарий билимларини улар шу корхонада амалда бажариб кўришади. Ўқишлари тугагач, аксарият талабалар яна шу даргоҳга келиб иш фаолиятларини давом эттирадилар.

Яқинда 26 талаба бу ерда 1-тикув-бичув цеҳида мустақил ишлашга киришди. Улар орасида Жамолиддинова, Саъдиева, Шониёзова ва Калменовалар бор. Қизлар ҳозирча мураккаб бўлмаган тикиш жараёнини бажаришяпти. Яъни, болалар ва эркаклар учун кўйлаклар, аёллар ички кийимларини тикишяпти. Лекин бу юмушлар ҳам янги ишга келганлар учун осон эмас. Бунинг учун кишида кучли ирода ва қунт бўлмоғи лозим. Талабалар дастлабки синовдан муваффақиятли ўтишяпти.

Д. РАЗЗОҚОВА,

«Малика» трикотаж бирлашмаси 1-тикув-бичув цехи йўриқчиси.

Гулчеҳра Шодиева (юқоридаги суратда) қарийб 17 йилдан бери Тошкент тажриба пиллакашлик фабрикасида ишлаб келади. У энг илғор ишчи сифатида жамоага танилган.

Кейинги йилларда «Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмаси энг замонавий ишлаб чиқариш жиҳозлари билан таъминланяпти. Суратда сурат усули билан териш цехининг умумий кўриниши тасвирланган.

Т. Каримов суратлари.

Минг бир касб

МЕҲРИБОН ВА ОҚИЛА

— Дунёда исрофдан ёмон нарса йўқ, — Холида опа спорт кийими учун резина қирқаётган қизга уқтирди. — Ҳозир ортиб қолаётган калта бўлакларни дарров чиқиндига қўшишга шошилманг. Бу ерда фақат катталар учун эмас, болалар учун ҳам кийимлар тикилади. Катталарга етмай қолгани болаларга тикиладиган кийимга бемалол ишлатилса бўлади. «Тома-тома кўл бўлур» дегандай шундай резгилардан ҳам фойдаланишга ҳаракат қилинг. Шунгаям қанча одамнинг меҳнати синган.

Қиз устозининг огоҳлантиришига қулоқ солиб, ишини давом эттирди. Бошқа биров ақл ўргатса, қиз балки ёшлигига бориб тажанглик ҳам қилиши мумкин эди, аммо устози бекорга гапирмаслигини билади.

Холида Ҳидоятова 46-ҳунар-техника билим юртининг ишлаб чиқариш бўйича устаси. Насиб этса, ҳозирги талабалари ёзда касбни ўзлаштирганлари ҳақида ҳужжат олишади. Бу устознинг қўлидан чиқаётган иккинчи гуруҳ. Қирқ кунлик амалий машғулотларни тугатишса, апрелдан бошлаб яна уч ой «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасида бўлиб ҳам ишлаб, ҳам ҳунар ўрганишади.

Қўл остидаги йигирма олти нафар талаба — шогирдини Холида опа фахрланиб «Қизларим — қирмизларим» деб атайди. «Фарзандларингиз нечта?» деб сўраб қолгудек бўлсангиз ўзининг тўрт фарзанди билан қўшиб ўттизта дейди. Балки буларнинг ҳар бирини фарзандидай кўргани учун шундайдир. Ҳар ҳолда айрим гуруҳ раҳбарларига ўхшаб шогирдларини ўз ҳолига ташлаб кетолмайди. Айниқса, иккинчи сменада кўпчилик қизларни уйидан бирор киши келиб олиб кетади. Улар ишдан барвақт чиқишади. Хизмат автобуси ҳали келмаган бўлиши табиий. Бемаҳалда эса юриш хавфли. Шунинг учун Холида опа ҳаммасини бирма-бир кузатиб, сўнгра кўнгли тинчиб уйига кетади.

— Ўзим ҳам политехникумни битирганман,— дея изоҳ берди Х. Ҳидоятова.— Буларнинг дарду ташвишлари менга бегона эмас. Ҳамма қизларим яхши ишлашади. Аълочилари қайси, илғорлари кимлар деб сўрашса Нилуфар Шокирова, Шоҳида Ҳожимуродова, Саида Нигматхўжаева, Шаҳноза Усмонхўжаева, Нодира Муҳамедова деб бошлайману, барибир ҳаммасини санашим керак, деб ўйлайман. Чунки, ҳаммалари яхши ишлашга, аъло ўзлаштиришга ҳаракат қилишади. Бир-биридан яхши, хушфеъл қизлар.

Холида опа билим юртида ишлаётганига олти йил бўлди. Лекин шунга қарамай ўз обрў-эътиборига эга. Фирқа ташкилотига бошқош. Дастлаб ўн етти йил бадиий буюмлар фабрикасида ишлаб, чеварлик касбини пухта ўзлаштирган. Айтиш мумкинки, устозлик қилиш учун амалий тажрибаси ҳам, ҳаётий тажрибаси ҳам етарли. Қани, энди барча устозлар Холида опадай ҳунарманд, меҳрибон ва оқила маслаҳатгўй бўлишса.

Д. СУЛТОНОВА.

Раҳбарлик санъати

НОНДЕК АЗИЗ

Очерк

БЕШЁҒОЧДАГИ ёшлар боғи олдида «Волга»дан тушган ўрта бўйли, қорапаранг йигит панжарали дарвозадан ичкарига йўналар экан, аллақандай ширин хаёллар оғушида мийиғида жилмайиб қўйди. Шофер ҳайрон: «Бизнинг шефга нима бўлди? Қиш чилласида боғ сайрини кўнгли тусаб қолдимикин? Йўқ. Ҳар бир дақиқани эъзозлайдиган бу одам боққа бекорга кирмайди. Балки биров ранжитган бўлса ёлғиз кезиб кўнгил чигалини ёзмоқчидир? Бе, Олимжон ака ўзига гард юқтирадиганлардан эмас. Бу ерда бошқа бир гап бор...»

Ҳа, Олимжонни шу бир оғизгина гап ҳаяжонга солган эди. У одатига кўра ҳар куни нон дўконларидан бирига ташриф буюрар, харидорларнинг сўзларига қулоқ солар, одамларнинг у ёки бу тарздаги фикрларини дилига тугиб, маълум бир хулосага келгандан кейин уни амалга оширишга киришарди. Аслида олтита «Иссиқ нон» махсус дўконлари ҳам аҳолининг ана шу фикрлари замирида вужудга келди. Комсомол кўлининг чап биқинидаги бош корхона, 1, 2, 3-заводлар ва «Ташсельмаш», Ал-Хоразмий ишлаб чиқариш бирлашмалари қошидаги заводларда жуда қисқа фурсат ичида чет эл ускуналари ўрнатилиб, тезкорлик билан нон тайёрлаш ишлари йўлга қўйилди.

Бундан икки йил муқаддам Ҳадрадаги нон дўконида қайси бир харидорнинг «Мана бу кулчаларни кўринг, Матқобил бобонинг куйган юзидай бирам хунукки...» деган сўзларини эшитиб ичидан зил кетган эди. Зеро, ўша пайтларда таркибидан тош, соч толалари, ҳатто мих чиққан нонлар тез-тез учраб турар, буни Олимжон Тошкент нон ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори сифатида ўзига жуда қаттиқ оларди. Дарвоқе, унинг куюниши ҳам, суюниши ҳам самимий ва қаттиқ кечарди.

Мана, бугун эса севинчини ичига сиғдиролмай боғ кезиб юрибди. Шодлигининг боиси бир оғиз гап: ўша Ҳадрадаги дўконда кекса она «Нон турларининг кўплигини қаранг, етти ухлаб тушингга кирмаган бу табаррук санъатга маҳлиё бўлиб турибман, болам. Бўлар эканку, ахир!» деган эди. Бу сўзлар Олимжон дилида ширин бир ҳисни жунбушга келтирди. «Бўлар эканку, ахир»,—онанинг сўзларини беихтиёр дилида такрорлади у. Уйқусиз тунлар, сўнгсиз хаёллар, режалар ва ниҳоят бир неча ойлар тинимсиз ташкилий ишлар — булар ўз самарасини берди, албатта. Аммо Олимжон Отаев учун, унинг назарида ишлаб чиқаришни юксалтиришнинг олтита мезони бор: энг аввало, мустаҳкам интизом, меҳнатни адолатли баҳолаш, ишлаш учун яхши шароит, қатъий, маром, жамоа ўртасида барқарор соғлом муҳит, шундан кейингина талабчанлик. Раҳбарликдек мураккаб ва машаққатли ишга бош урибдики, ҳамиша шу ўлчовлар Олимжон фаолиятининг асосий мундарижасига айланиб қолди.

Кеча рўзнома ходими қўнғироқ қилиб, у ҳақда ёзмоқчи эканлигини айтиб, суҳбат учун фикрларини жамлаб туришни илтимос қилганди. Хўш, унга нималарни гапириб беради? Аслида бирор арзигулик иш қилганми ўзи? Новвойлик соҳасига қандай кириб қолди?

Олимжон кўк гумбазидаги булутларнинг этаги йиртилган томонига қаради, гўё ўтмиши уфқнинг шундоқ нариги томонида тургандай осмон гардишига узоқ тикилди, хаёли қадимий Хивага парвоз қилди...

Ўша шапалоқни у ҳали-ҳанузгача унутолмайди: ўн-ўн икки ёшларда эди. Айни туш палласи. Чўрак нонни бўлиб-бўлиб еб ўтирган Олимжон мажолсизгина тушган тарсакидан сакраб ўрнидан турди. Қаршисида бели букик чўгирмали чол ғазаб тўла кўзларини унга тикиб турарди.

— Нима гуноҳ қилдим, бува! — сўради у йиғламсираб.

— Оёғингнинг остига қара,— ўшқирди чол,— уруш пайтларида ҳатто зоғора ҳам тополмай кунжара еганлигимизни гапириб бермаганмиди отанг? Қани, тез нон увоқларини йиғиштириб олу, оёқ тегмайдиган жойга ташла, қушлар териб олади.

Олимжон индамайгина кексанинг амрини бажо қилди. Ичанқалъадаги яккам-дуккам тут дарахтларидаги чумчуқлар гурр этиб, бир зумда ушоқларни териб ейишди-ю гўё йигитчага ташаккур билдиришгандай чирқиллаб шу атрофда учиб-қўниб юришди.

Кечқурун воқеани гапириб, бувадан шапалоқ еганини айтганида дадасининг юзлари тундлашди:

— Эҳ, боламей, биз кўрдик, сенлар кўрмаларинг у кунларни! Кексадан хафа бўлма, ўғлим. Аввало, нонни тапташ кечирилмас гуноҳи азимдир. Қолаверса, оламда нондан азиз ва ширин емиш йўқ. Мана бу лапарни эшитганмисан:

Очнинг оҳ-воҳидир нон,
Қўл етмас моҳидир нон,
Ош, барак зўру, лекин—
Емишлар шоҳидир нон!

— Нонни эъзозла, ўғлим, — дея ҳикоясини тугатди ота.

Ўша кундан бошлаб Олимжон нонни эъзозлабгина қолмай падари бузруквори таъбири билан айтганда бутун умрини емишлар подшосига бахшида этди. Озиқ-овқат саноати вазирлигига қарашли бирйиллик мактабни тамомлагач, Гулистондаги заводга новвой бўлиб ишга кирди. Бундан хабар топган Хоразмдаги қариндош-уруғларнинг баъзилари ёқа ушлаб ҳайратга тушишди. Чунки бу воҳа удумига кўра хамир қориш, нон ёпиш фақат аёллар иши ҳисобланарди. Олимжон таътил пайтида Хивага меҳмон бўлиб келганда тоғаси гап билан уни узиб-узиб олди:

— Ҳой бола, эркакка ярашадиган қилиқ қилсангчи, нима қиласан аёллар ишига тумшуғингни тиқиб? Номусга қолдирдингку бизни!..

— Сиз,—гапни чўрт кесди Олимжон,— қўлини косов, сочини супурги қилиб қўйган кеннойим олдида уялинг. Хоразм эркаги учун ош пишириш — уят, ҳовли супуриш — номус, сигир соғиш — иснод. Сув ташиш — ориятсизлик. Чўлда эса бу ишларнинг деярли ҳаммасини эркаклар қилишади, оппоқ соқолли чоллар, мўйлови сабза урган навжувонлар бошларига қийиқ боғлашиб, тандирга нон ёпишади. Вей, бутун рўзғор юкини бувим билан кеннойим гарданига юклаб қўйиб, ўзингиз қачонгача тарала-бедод қилиб юрасиз? Менчи, заводда ишлаб, ўзим ҳар куни сажда қиладиган шоҳи заминни ардоқлаб юрибман...

— Қанақа шоҳ?

Олимжон дадасидан эшитган лапарни ёддан ўқиб берди.

— Ҳа, шунақа, тоғажон,— деди у, — емишлар подшоҳидир нон!

— Гапларинг дадилку, Олим?

— Ишларим ҳам дадил, тоға.

— Ҳм, — деди ўзига ўзи гапиргандай тоға,— сен бўладиган болага ўхшаб қолдингку, а?

Дарҳақиқат, тоға янглишмаган эди. 1965 йилда оддий новвойликдан иш бошлаган Олимжон салкам ўн йил ичида заводнинг бош муҳандиси даражасигача кўтарилди. Шу орада у Тошкент технология техникумини, сўнгра Москвадаги озиқ-овқат саноати илмгоҳини ҳам тамомлади, армия сафида ҳарбий бурчини ўтаб қайтди.

Саксонинчи йилнинг ўрталарида Гулистон нон заводи анча «ўтириб» қолган, нонларнинг сифатсизлиги, ўз вақтида истеъмолчиларга етказиб берилмаётганлиги ҳақида аҳолидан шикоятлар шаҳар партия комитетига ёғиларди. Ўшанда Олимжон техникумни эндигина тамомлаб, яна ўз қадрдон заводига қайтганди. Шаҳар саркотиби Ботир Маҳмудовнинг боши қотган: заводда қандай қилиб ишни ўнглаш мумкин? Яхшиси, ишчиларга маслаҳат солган маъқул. Ахир, чумчуқ сўйса ҳам қассоб сўйсин, деб бежиз айтишмаган-ку!

— Биродарлар,— деди Ботир Маҳмудович завод ишчилари йиғилишини очаркан, — азиз дўстлар, ҳаммангиз биласизки, завод ночор аҳволга тушиб қолди. Одамлар вилоят ва шаҳар қўмиталарига кўплаб шикоят мактублари юборишаяпти: завод тайёрлаётган нонда маза-матра йўқ, хом. Нима қилишимиз керак?

Кекса уста Қодир ака ўрнидан турди.

— Ботиржон, — деди у, — заводимиз пештоқига «Интизом бор жойда — зафар бор, унум бор» деб ёзиб қўйилибди. Аммо корхонамизда бу шиорга мутлақо амал қилинмайди. Яна ташмачиларнинг йўлига тўсиқ қўйиш керак.

Шу гапдан кейин баъзи бировлар зални тарк эта бошлади. Шундан кейингина биринчи котиб гап нимада эканлигини тушуниб етгандай бўлди.

— Таклифларингиз? — сўради у.

— Таклифим шу, — деди уста — ҳалол ишбилармон бир одам бизга бош-қош бўлиши керак.

— Шунақа одам борми?

— Бор, — деди кекса нонвой Галина опа, — Олимжон. У кўз ўнгимизда ўсиб-ўлғайди, пок ва талабчан йигит. Ана шу директорликни эплайди...

— Эплайди эмас, боплайди, — деди залдан кимдир. Унга «Тўғри, жуда тўғри» дея бошқалар жўр бўлишди.

Уч кундан кейин Олимжон Отаевнинг Гулистон нон заводига директор қилиб тайинланганлиги тўғрисида буйруқ олинди.

Дастлабки ҳафталар жуда оғир кечди. Унга бир ўй асло тинчлик бермасди: қандай қилиб заводни тезлик билан изга солиб юбориш мумкин? Бу корхона маҳсулоти ҳар куни одамларга керак, чақалоқдан чолгача шу маҳсулотлар билан тирик. Демак, бу заводнинг бошқа саноат корхоналаридан устунлиги ҳам ана шунда. Хўш, ишни нимадан бошламоқ лозим? Ҳа, энг аввало, назоратни кучайтириш зарур. У смена алмашиниш чоғида йўлакда туриб, чиқаётган ишчиларни шахсан кузата бошлади. Н. исмли аёлни заводдан шакар, Қ. деган йигитни сариёғ, яна икки ишчини сут ва маргарин олиб чиқаётган пайтда ўзи ушлади. Ташмачиликнинг пайини қирқиш учун шаҳар прокуратураси ва ички ишлар бўлими раҳбарлари иштирокида ишчилар йиғилишини ўтказди. Аммо бу тадбирдан кейинчалик ўзи пушаймон бўлди. Чунки маъмурий орган ходимлари ташмачилар устидан жиноий иш қўзғатишди. Заводнинг саккиз нафар тажрибали ишчиси, ҳаммасининг бола-чақаси бор, қамашса, фарзандлари чирқиллаб қолишади, бундан ташқари завод ҳам ишчи кучи камчил бир пайтда уста нонвойлардан маҳрум бўлади. Хуллас, йигирма кун деганда жамоа кафолати билан улар устидан қўзғатилган жиноий ишни бекор қилдириб, собиқ ташмачиларни заводга қайтарди. Шу воқеадан кейин ҳеч ким бу эгри йўлга қадам босмади. Бунга завод эшиги олдидаги назоратчилар алмаштирилиб, ўрнига софдил кишилар қўйилганлиги ҳам яхши омил бўлди.

Энди интизомни мустаҳкамлаш керак. Шундай қилди. Энг муҳими, ўзи оддий ишчидан чиққанлиги учун ҳам завод аҳли билан қандай муомалада бўлишни яхши биларди. Меҳнат кишиси ноҳақликни, димоғдорлик ва масъулиятсизликни хуш кўрмайди. Шунинг учун ҳам у қабул соатларини ҳисобга олмаганда хонасида ўтирмас, доим одамлар орасида улар ташвиши, завод дарди билан елиб-югурар, кекса ва тажрибали кишилар маслаҳати билан иш юритарди. Заводни кенгайтириш, уни янги технологик ускуналар билан жиҳозлаш фикри ҳам оддий ишчилар таклифи билан амалга оширила бошлади.

Орадан уч ой ўтиб-ўтмай завод оёққа турди. У раҳбарлик қилган беш йилдан кўпроқ вақт давомида Гулистон нон заводи жумҳуриятимизнинг энг пешқадам корхоналари сафидан ўрин олди.

Олимжоннинг ўткир ташкилотчилиги, ҳар қандай шароитда меҳнатни ташкил қила билиш қобилияти Сирдарё вилоят партия қўмитаси назаридан четда қолмади. Бу пайтда вилоят партия қўмитаси котиби бўлиб ишлаётган Ботир Маҳмудович уни аппаратга ишга таклиф этди.

— Олимжон, — деди у, — сиз кенгроқ доирада иш юрита олиш иқтидорига эга бўлган коммунистсиз. Вилоят саноат корхоналари фаолиятини юксалтиришда сизнинг ёрдамингиз бизга жуда зарур. Қўмитамизда инструктор бўлиб ишласангиз...

Бу таклифни Олим Отаевич оғриниброқ бўлсада қабул қилишга мажбур эди. Сабаби, ўз оиласидай бўлиб қолган заводни тарк этишга юраги ачишарди.

— Майли, — деди у маъюс оҳангда, — лекин завод...

— Ташвишланманг, — гапни бўлди котиб, — бу корхона ҳам сизнинг назоратингиз остида бўлади. Яхши кадрлар танланг. Келишдикми?

Бироқ завод директорлигига Олимжон таклиф этган номзод четда қолиб, А. Клепиковнинг «одами» ўтиб кетди. Оқибатда корхона яна издан чиқди. Яна вилоят раҳбар ташкилотларида нон таъми юзасидан ёзилган шикоятлар папкаси самовий тезликда семира бошлади. Бундан Ботир Маҳмудович ҳам, Олимжон ҳам изтироб чекишар, аммо ҳар иккови фақат хўрсинишдан нарига ўтишолмасди. Начора, дилдаги дарду сирингни журъат қилиб вилоят «каттаси»га айтиш амри-маҳол бўлган даврлар эди. Яхшиямки, уларни вилоят саркотибининг ўзи чақириб қолди.

— Нима, сизлар нон ейсизларми ўзи? — ўшқирди у, — гулистонликларнинг оҳу фиғони жонга тегди-ку!

— Директор ўзингиз тавсия қилган одам, — деди Ботиржон.

Азалдан ҳақиқатгўй Олимжон қўшиб қўйди:

— Жуда ношуд раҳбар...

— Ҳм... Бўпти, директорни алмаштиринг, лекин ўкситманг уни. Яхшиси, ўртоқ Отаев, ўзингиз борақолинг, ўрганган жойингиз...

Саркотиб олдидан хурсанд бўлиб чиққан Олимжонни ўз хонаси олдида Ботир Маҳмудович тўхтатди:

— Биз сизни ноҳия раҳбариятига тавсия қилмоқчи эдик...

— Эҳ, Ботиржон ака, мен учун қадрдон бўлиб қолган ўз жамоамга қайтиб боришга қанчалик орзуманд эканлигимни билсангиз эди.

— Билардим, — деди Ботиржон, — лекин бу ерда туриб вилоят корхоналари учун жуда кўп яхши ишлар қилганингизни ўзингиз ҳам билганингизда эди...

Заводни қайта оёққа турғазиш учун Олимжон не тадбирларни амалга оширганлигини яна изоҳлаб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак. Аммо у ишлаган сўнгги уч йил ичида завод Иттифоқ ва жумҳуриятнинг йирик-йирик мукофотларига сазовор бўлди. Энг муҳими, истеъмолчиларнинг юзлаб ташаккурлари Олимжон учун ҳар нарсадан азизроқ эди.

Ҳаёт ўз тасодифлари, қувончу ташвишлари билан завқлидир. Тошкентдай шаҳри азимга ишга таклиф қилиниши Олимжоннинг етти ухлаб тушига ҳам кирмаганди. Тағин қаёққа денг, ўндан ортиқ каттаю кичик корхоналари бўлган энг йирик Тошкент нон ишлаб чиқариш саноати бирлашмасининг бош директорлигига чорлашибди уни.

Ўша куни Олим Отаевич мижжа қоқмади. Хаёллар, хаёллар ва яна хаёллар. Дилида қўрқув ва журъат ўртасида жанг кетарди. Тошкентликлар диди ниҳоятда юксак халқ. Бунинг устига ҳар куни бутун бир катта давлатдек келадиган шаҳарнинг аҳолиси дастурхони устида сенинг тандирларингда пишган емишлар тургандан кейин бирови бўлмаса яна бирови нонлардан нуқсон топиб, дашном беравериб зада қилиб қўймасмикин? Хуллас, ўша тунни у фикрлар оғушида ўтказди. Аммо эртасига Тошкентга келиб, Ўзбекистон ССР дон маҳсулотлари вазири Абдулҳошим Муталов билан учрашдию, анча енгил тортди. Фақат вазирнинг ўзи эмас, ҳатто бу ердаги бошқа ходимлар ҳам Олимжон фаолиятидан мукаммал хабардор эканлар.

— Ҳолатингиз менга аён, — деди вазир майин жилмайиб, — чўчиманг, ташвишланманг, ҳаммаси жойида бўлади. Фақат шу мен билган ҳужумкор Олимжонлигингизча қолган бўлсангиз бас.

— Ёрдам қилмасангиз қийналиб қоламанми деб чўчияпман... Ахир, «миллионер» шаҳарга нон етказиб беришнинг ўзи бўлмайди, — гап қистирди янги бош директор.

— Такрор айтаман, чўчиманг. Тўғри, масъулият олдида ҳар қандай одам ҳам бироз хавфсирайди. Аммо шу масъулиятни ҳозирданоқ ҳис қилаяпсизми, шунинг ўзи катта гап. Ишни эса бирлашма фаолиятини ўрганишдан бошланг: нима қилса нон маҳсулотлари салмоғи ва сифатини кўтариш мумкин? Кўпроқ шу савол устида бош қотирсангиз ишларингиз ўз-ўзидан юришиб кетаверади.

Олимжон вазир ҳузуридан анча енгил тортиб чиқди. Уч кун заводларни айланди, ишлаб чиқариш жараёнларини ўрганди, интизомни назорат қилди, маҳсулотларнинг муҳофаза қилиниши билан қизиқди, кадрлар бўлими етакчиси, кекса ходим Исроил ака Мирзамуҳамедов ҳузурига кириб, мутахассисларнинг сифат таркибини ўрганди.

Ниҳоят шундай хулосага келди: биринчи навбатда завод — автотранспорт — дўкон конвейерида бир хил иш маромини таъминлаш керак, энг муҳими, ишлаб чиқаришга ўзи яхши билган янги совет ускуналарини, Чехословакия, ГФР, Югославия фирмалари технологиясини зудлик билан жорий этиш лозим. Корхоналарни эгри қўллардан тозалаш, нон маҳсулотлари турларини кескин кўпайтириш, назоратни кучайтириш асосий вазифадир.

Дилига тугиб қўйган ана шу тадбирларни янги бош директор изчиллик билан амалга ошира бошлади. Аммо бирлашма корхоналарини нопок шахслардан тозалаш анча оғир кўчди. Тафтиш баъзи шахсларда жуда катта камомад борлигини аниқлади. Олим Отаевич ана шу катта суммани бирлашмага қайтариш учун жуда узоқ елиб-югурди. Шундай бўлсада у ўз одатини канда қилмаган ҳолда ишда адашган, лекин ўз қилмишидан тегишли хулоса чиқарган жуда кўп кишиларни ўз дастгоҳлари олдида олиб қолишга муваффақ бўлди. Корхоналарда назоратнинг яхши йўлга қўйилганлиги ташмачиларни тўла жиловлаш имконини берди.

Энди нон турларини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш масаласи кўндаланг бўлиб қолди. Бу ишда унга ўз муовини, тажрибали новвой С. А. Сазонова кўмакка келди.

— Мен, — деди Светлана Александровна, — ўзбек дастурхони билан яхши танишман. Бунга Иттифоқимизнинг бошқа жумҳуриятлари нон турлари ҳам келиб қўшилса, ана ўшанда тошкентликларнинг кўнглини олиш мумкин.

— Жуда тўғри, — деди Олимжон мамнун оҳангда, — агар биз аҳоли зич даҳаларда ўз новвойхонаси бўлган «Иссиқ нон» дўконларини ҳам ташкил қила олсак, унда марра бизники...

Шу алфозда «Оби нон», «Патир», «Қатлама», «Шакар чўрак», «Луқум чўрак», «Ўрама», «Озарбайжон», «Мевали нон», «Ачитма», «Сутли нон» каби миллий, «Буғдойпоя», «Неман», «Полоцкая», «Серебрянка», «Ракушка», «Ярославль», «Ландиш» сингари қардош халқлар нонлари ва ундан қилинган бошқа емишлар дўконлар пештахталарида пайдо бўлди. Хуллас, амалдаги нон турлари 14 тадан 60 тага кўпайди. Бир кеча-кундузда ана шу маҳсулотлардан ҳозир пойтахт дўконларига салкам 450 тонна етказиб берилмоқда.

Қани энди, хаёлидан ўтказди Олимжон, нон маҳсулотларини кечаси ҳам дўконларга етказиб бериш имкони бўлса. 1986 йилда жами маҳсулотнинг 30 фоизи савдо шохобчаларига кечаси ташиларди. Бу кўрсаткич эндиликда 10-13 фоизга тушиб қолди. Ҳа, бу хилдаги муаммолар ҳали озмунча эмас. Бунинг учун излаш, топиш, умуман ишлаш керак. Ҳарқалай, истеъмолчилар буюртмалари ижросини кузатиб, нон заводлари фаолиятини мувофиқлаштириб борадиган марказий диспетчерлик хизматини ташкил қилганимиз яхши бўлди. У аҳолини нон маҳсулотлари билан таъминлашда узилишларга йўл қўймайди. Лекин асосий ишлар ҳали олдинда, биз ўтишимиз керак бўлган бозор иқтисодиёти ҳаммадан, айниқса, раҳбарлардан топқирлик, иқтидор ва ишчанликни талаб этади. Биз корхоналаримизни ҳам, ўзимизни ҳам шу янги бозор муносабатларига шайлаб бормоғимиз лозим...

...Машина сигналидан Олимжон хаёллар оғушини тарк этди. Кўл бўйида у қанча ўтирди экан? Сувга тикилди: жажжи тўлқинлар унинг оёғига бош урмоқчи бўлгандек бирин-кетин тизилишиб келардию, қирғоққа калла қилиб, яна орқага қайтишарди. Аммо Олимжон орқага қайтадиган, чекинадиганлардан эмас. Мухбир билан учрашганда унга ана шулар ҳақида гапириб беради.

У аста ўрнидан туриб боғ ташқарисига йўналди...

Абдулла НУРИМОВ.

Янгиликлар. Хушхабарлар

АМЕРИКА ФОНДИНИНГ СТИПЕНДИАТИ

Андижон дорилмуаллиминнинг сиртдан ўқийдиган талабаси Рафаэль Султонов Америкалик тадбиркор Д. СОРОС таъсис этган «Маданий ташаббус» Совет-Америка фондининг вилоятда биринчи стипендиати бўлди.

Ўтган йилнинг бошларида «Советская культура» газетасида шундай стипендия учун конкурсда иштирок этиш шартлари эълон қилинган эди. Конкурс иштирокчилари ўз ишларида берилган мавзуга янгича ёндошишлари, фанга ўзига хос нуқтаи-назар билан қарашларини кўрсатишлари лозим эди. Танлаш учун эса соҳаларнинг анча кенг доираси таклиф этилди. Булар аниқ, табиий ва гуманитар фанлар соҳасидаги ишланмалардан тортиб, Совет-Америка ҳамкорлигини рағбатлантирувчи хусусий таклифларгача бўлиши мумкин эди.

Андижонлик талаба ўз ишини миллий-диний ҳаракатларга бағишлади. Бу ишни «Маданий ташаббус» фондининг маслаҳатчилари юксак баҳолашди. Андижонлик стипендиат фонд шартларига мувофиқ йил давомида ўзи танлаган ҳар қандай мавзудаги янги ишни тайёрлайди.

КИЕВДА ҚОРАҚАЛПОҚ ЖАМИЯТИ

Украина пойтахтида Қорақалпоқ маданияти жамияти ташкил этилди. Уни Украина туркий тилда сўзлашувчи халқлар жумҳурият маданият маркази рўйхатга олди.

— Бу ташкилот ҳам марказимизнинг бошқа бўлинмалари каби, — дейди шу марказ бошқаруви раисининг ўринбосари Ж. Д. Дандаров, — Украинада доимий яшовчи талабалар ва қорақалпоқлар орасида маданий ва маънавий қадриятларни тиклаш юзасидан фаол иш олиб боришни керак.

Жумҳурият маданият марказининг бошқаруви савдо-иқтисодий ва маданий ҳамкорлик юзасидан кенг фаолият олиб боришга юридик жиҳатдан ҳақли. Киевдаги маданият марказининг 609472 рақамли ҳисоб варақасига тушаётган маблағнинг бир қисми талабалар эҳтиёжлари ва қорақалпоқ маданият жамиятининг маданий оқартув тадбирларини пул билан таъминлаш учун сарфланади.

ИЖОДИЙ ҲАМЖИҲАТЛИК

«Мунажжим» комедияси М. Уйғур номидаги Сурхондарё вилоят мусиқали драма театрининг шу йилдаги дастлабки премьераси бўлди. Премьерага келганлар орасида пьеса муаллифи — туркман драматурги Жўра Худойбердиев ҳам бор эди. Термиздаги театр унинг асарини саҳналаштирган дастлабки театр бўлди.

— Спектакль менга жуда ёқди, — деди Ж. Худойбердиев, — қувноқ, жуда яхши томоша бўлибди.

Томошабинлар ҳам спектаклни муносиб баҳолаб, ижрочиларни олқишладилар. Театр драматург билан ижодий ҳамкорликни давом эттириш ниятида. Бу йилги мавсум ижро мундарижасига шу муаллифнинг «Байрам жинояти» драмасини киритишга қарор қилинган.

СПЕКТАКЛГА — БЕПУЛ

Станиславский номли Қорақалпоқ театри группаси Б. Боймурзаев бошчилигида саҳналаштириб намойиш этган И. Багдасаровнинг «Киянат» спектаклидан бир сўм ҳам тушмади. Ваоҳланки, нукуслик артистлар Хўжайли педагогика билим юрти талабаларининг илтимосига биноан келиб спектаклни намойиш этган мажлислар залида томошабинлар билан лиқ тўла эди

— Бундай хайрия тадбири Хўжайли учун янгилик бўлди, — деди буни шарҳлаб театр директори вазифасини вақтинча бажараётган И. Б. Бойко. — Нукуснинг ўзида эса, санъат саройида биз ҳафта бошидан буён ҳар куни учтадан спектаклни бепул намойиш этаяпмиз. Ўзбекистон ССР Президентининг мактаб ўқувчилари, ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртларининг ҳамда олий ўқув юртларининг талабалари театрларга ва концерт-филармония ташкилотларига бепул киришини жорий этиш тўғрисидаги фармони ана шундай амалга оширилаяпти.

АВИАТОРЛАР ШАҲАРЧАСИ

Урганч авиаторлари ўзлари учун турар жой шаҳарчаси қуришга киришдилар. Шаҳарча аэровокзал комплекси ёнида бунёд этилмоқда.

Урганч авиакорхонаси бу ерда янка тартибда қурилаётган ўнлаб уйларнинг муҳандислик коммуникацияларини ҳақини ўз ҳисобидан тўлаш мажбуриятини олди. Уй қураётган ҳар бир кишига авиакорхона жамғармасидан саккиз минг сўм қарз ажратилди. Янги турар жой шаҳарчасини ривожлантиришнинг бош режасига мувофиқ икки йилдан кейин бўшаётган ерларда бир неча кўп қаватли ва ўнлаб янка тартибдаги уйлар қад кўтаради. Бу ерда маданий-маърифий ва тиббий муассасалар қурилиши ҳам назарда тутилган. Урганч аэропортида яқинда рўй берган ёнғин уйланган режаларни амалга оширишга халақит бермайди.

Хоразм авиаторлари узоқ йиллар мобайнида жуда камдан-кам квартира олишарди. Шу сабабли ўткир ижтимоий муаммони ҳал қилишга авиаторлар жамоасининг ўзи киришди. Тўғри, дастурни рўёбга чиқариш учун анча маблағ керак бўлади. Лекин, Урганч бирлашган авиаотряди командири В. Хоменконинг фикрига қараганда, сарф-харажатлар ўрни тез орада қопланади. Зотан ижтимоий-иқтисодий дастурни бажариш вазифаси ишлаб чиқариш натижаларига мустаҳкам боғлиқдир.

КОМБИНАТНИНГ ҚУВВАТИ ОШМОҚДА

Фарғона ёғ-мой комбинатида тақчил маҳсулот — «Экстра» гуруҳидаги атир совун ишлаб чиқариш ҳажми энди йилига ўн тўрт минг тонна кўпаяди. Корхонада ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш ҳисобига ана шундай натижага эришилади.

Комбинатда автоматлаштирилган цех қурилишига киришилди. Бу ерда яқин кунларда юқори сифатли совун ишлаб чиқарила бошлайди. У «Веббер зелендер» немис фирмасининг технология ускуналари билан жиҳозланади.

Цех атир совуннинг «Қулмоқли» «Цитрусли» ва «Наъматак» навларини ишлаб чиқаришга ихтисослашмоқда. Бу совунларнинг таркибида шифобахш ва хушбўй ўсимликлар ва бўёқлар билан бойитилган 80 фоиз мой бор. Совунларни ишлаб чиқишнинг бундай усулини «Азстром» Москва ишлаб чиқариш-техника тараққиёти бошқармасининг ходимлари яратган.

(ЎзТАГ).

Янгиликлар. Хушхабарлар

Тарих фанлари номзоди, доцент, Бутуниттифоқ шарқшунослар уюшмасининг аъзоси Аҳаджон Аҳмаджонович Ҳасанов чорак асрдан буён Тошкент Давлат дорилфунуни шарқ факультетида (эндиликда мустақил шарқшунослик институти) араб мамлакатлари тарихидан сабоқ бериб келади. У бир неча йил Мисрда, Ливия, Жамаҳириясида хизмат қилган ва Сурия ҳамда Ливанда хизмат сафарларида бўлган. Ислом дини ва унинг тарихига оид манбаларни араб тилида таҳлил этган. Олимнинг бугунги суҳбати ислом оламида ижтимоий ҳаётнинг йўналишлари хусусида.

ИСЛОМ ОЛАМИ ВА ИЖТИМОИЙ ҲАЁТ

ҲАЕТИМНИНГ анчагина қисми шарқ мамлакатлари билан боғлиқ бўлганлиги учун мендан ислом мамлакатларига хос бўлган ижтимоий йўналишлар ҳақида тез-тез сўраб туришади. Бугун ана шу ҳақда айрим таассуротларим билан ўртоқлашмоққа жазм этдим.

Мисрда хизмат қилган вақтим 60-йилларга тўғри келганди. Бу давр араб дунёсида Жамол Абдул Носир даври деб юритилади. Ж. А. Носир араб ёшларининг эътиборини шу даражада ўзига тортган эдики, улар Носир нутқларини ёд олишар, ҳатто талаффузда унга тақлид қилишарди. Бу «тақлид» ҳатто биз муҳожирларни ҳам четлаб ўтмаган, Ж. А. Носир қайси хислатлари билан араб дунёсини ўзига ром этган эди? Бу биринчи навбатда, бутун мамлакатнинг ҳамма табақаларини жипслаштиришга ҳаракат қилгани билан боғлиқ эди. У ислом дунёсини парчаланиш хавфидан қутқариш тарафдори ва толмас курашчиси эди. 1967 йил бошланган Исроил агрессияси Носир режаларини бузиб юборди. Кейинчалик Носир вафотидан кейин унинг ўрнини эгаллаган Анвар Садат даврида бир қатор партиялар тузишга рухсат берилди. Аммо, ислом дини асосида биронта ҳам партия тузилган эмас. Миср ҳозирга қадар ана шу ақидага қатъий амал қилиб келмоқда.

Кейинчалик Ливия ҳаёти билан яқинроқ танишишга муяссар бўлдим. Ливия Жамаҳириясининг раҳнамоси Муаммар Қаддофий ҳам ўз вақтида Жамол Абдул Носирга катта ҳавас билан интилган ёшлардан бири. Бу мамлакатда ҳам исломий партиялар йўқ. Умуман партия тузиш бу ерда катта гуноҳ ҳисобланади. Ливия кўчаларида шундай шиорга кўзингиз тушади: «Ман таҳазаба — хона», яъни «Партия тузган хоиндир».

Ҳозирги даврда Сурия ва Ироқда «исломий» деб аталмиш ҳар қандай сиёсий ҳаракат ҳукуматнинг кескин қаршилигига учрайди. Бу мамлакатларда бундай гуруҳлар асосан яширин фаолият олиб боришади. Айниқса, Ислом мабодийларини (таълимотларини) маҳкам ушлаган Ливия Жамаҳириясининг раҳнамоси Муаммар Қаддофий умуман партияларга мутлақо қарши. Миср, Тунис жумҳуриятлари ва Урдун (Иордания) қироллигида ҳукумат мўътадил оқимлар билан иттифоқ тузиб, ашаддий ва удвоний (агрессив) оқимларга қарши курашади. Саудия Арабистони ва Форс кўрфазининг иқтисодий ривожланган давлатларига келсак, улар ўз мамлакатлари ичкарисида ҳамда ўзга юртларда ислом мавқесини мустаҳкамлашга беҳисоб маблағлар сарф қилсалар-да, ислом партияси тузиш ғоясига батамом қаршидирлар. Худди шу нуқтаи назардан бу давлатларда ҳатто парламент ҳам йўқ. Давлат бошлиқлари қошида маслаҳат кенгашлари — шўролар, бор, холос.

ТЎҒРИ, араб дунёси биз учун андоза бўлолмайди, албатта. Ҳар бир халқнинг ўз йўли ва тарихий шароити мавжуд. Бироқ араб тажрибасидан хулоса чиқариш лозим бўлса, шу нарса кўзга ташланадики, мамлакатнинг илғор кучлари ислом дини парчаланишига тарафдор эмаслар. Арабларнинг мағриби дейсизми, машриғи дейсизми, ҳаммасида бу хусусда фикр якдиллигини кўрамиз: ислом дини муайян бир миллат ёки давлатга тобе бўлмагани каби бирон бир партияники ҳам бўлиши мумкин эмас. Шундай экан ислом дини барча мўмин-мусулмонларникидир. Улар учун бирдек азиз ва муқаддасдир.

Бу хусусда бизнинг мамлакатимиз тутган сиёсат ҳам аслида ислом динининг муқаддас бирлигини кўзлайди. Бу борада бизнинг жумҳуриятда ҳам янгилик ихтиро қилишга ҳожат йўқ. Матбуотдан яхши маълумки, 1990 йил 1 октябрда «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар ҳақида» Иттифоқ Қонуни қабул қилинди. Унда таъкидланишича, «ҳар бир фуқаро ўзининг динга муносабатини мустақил тарзда белгилайди» (3-модда), «диний ташкилотлар давлат вазифаларини бажармайдилар», «диний ташкилотлар сиёсий партияларнинг фаолиятида қатнашмайдилар ва сиёсий партияларга молиявий мадад бермайдилар», «диний ташкилотлар амалдаги қонунларнинг талаблари ва ҳуқуқ-тартиботга риоя қилишга мажбурдирлар» (5-модда).

Иттифоқ қонуни асосида қўшни Тожикистон жумҳуриятида ҳам виждон эркинлиги тўғрисида қонун қабул қилинди. Бу қонунда ҳатто «Тожикистон ССРда ҳеч қандай диний тусдаги партия ёки унинг таркиботларини тузишга йўл қўйилмайди» деган алоҳида банд бор. (7-модда).

Маълумки, бизнинг жумҳуриятимизда ҳам сўнгги пайтларда «ислом партияси» атрофида турлича талқинлар пайдо бўлиб қолди. Баъзилар ҳатто: Октябрь инқилобидан сўнг жумҳуриятимизда ислом партияси тузилган эди, шуни тиклаш лозим, деган шиорлар билан чиқишмоқда. Шуни қатъий айтиш лозимки, «ислом партия»си ташаббускорларининг қарашларида бир қатор англашилмовчилик ва ҳатто ўзига хос «содда муғомбирлик» мавжуд. Аввалом бор, улар инқилобдан кейинги йилларга тааллуқли архив маълумотларини билмасдан туриб тарихга даъвогарлик қилмоқдалар. Ҳатто 1919 йили Туркистон Компартияси қошида В. И. Ленин тавсияси билан тузилган Мусулмон бюросини (Мусбюро) ислом партияси деб талқин қилмоқчи бўладилар. Аслида мутлақо ундай эмас: аксарият аҳолиси мусулмон бўлган Туркистон ўлкасининг ўзига хослигидан келиб чиқиб ва мусулмон оламида иш олиб бориш юзасидан ана шундай бюро тузилган эди. Аммо бу ташкилот кутилган натижани бермаганлиги ҳам маълум. 9 ой фаолият кўрсатган Мусулмон бюроси, таъбир жоиз бўлса, ҳомилалик даврини ўтади-ю, чала жон туғилди. Тарихий манбаларга суяниб, қатъий айтиш мумкинки, бизнинг ўлкада ҳеч қачон ислом партияси мавжуд бўлмаган, демак уни «тиклаш» ва «уйғотиш»га бўлган уринишлар ҳам мутлақо ножўядир. Бу борадаги айрим «курашчи»ларнинг содда муғомбирлиги шундан иборатки, ислом партияси ниқобидаги ҳаракат аслида ҳокимият учун бўлган интилишнинг ўзгинасидир.

Бугунги кунда мамлакатнинг сиёсий ва иқтисодий ҳаётида юз берган оғир танглик шароитида бизнинг олдимизда қандай вазифалар турибди, деган савол туғилиши табиий, албатта. Бу йўлда бизнинг диний эътиқодимиз виждон эркинлиги бизни қай тарафга етакламоғи лозим? Ана шу саволларни хаёлдан ўтказар эканман, араб дунёсининг бош шаҳарларидан бири бўлган Қоҳира ҳаёти кўз олдимга келади. Қоҳирада ҳар қадамда булутларга бўй чўзган салобатли масжидларни учратасиз. Жума кунлари шаҳар кўчаларида машиналар қатнови деярли тўхтайди. Номозхонлар масжид сатҳи ва ён-атрофидаги кўчаларга сиғмай кетишади. Тоат-ибодат, Оллоҳга такбир келтириш деярли бутун аҳолининг фикри-зикрини эгаллаган бўлади. Аммо ислом дунёсида кўзга ташланадиган хусусият шундаки, бу мамлакатларда ислом ғояларидан адоват мақсадида, ислом йўлидан ҳукуматга қарши, сиёсий мақсадларда фойдаланиш катта гуноҳ саналади. Ана шуларни кўз олдимга келтирганимда, ислом оламидан ижтимоий ҳаётдан мутлақо бехабар ва ёт бўлган айрим кимсаларнинг «ислом партиялари ва гуруҳлари»га бўлиниб, ўзаро адоват қўзғаш ҳамда миллатлараро гижгижлашга бориб етганларини ўйласам, улар нақадар катта гуноҳга ботишганини кўриб афсус дейман.

Бу қалтис йўлга кирганлар кимлар ўзи? Яқинда бир «ҳужжат»га кўзим тушиб қолди. Бу — «Ислом уйғониш ҳизби» ташкил этишга уринган гуруҳ раисига шу гуруҳ аъзосидан ёзилган ариза эди. Аризагўй ёзади: «...арабий саводим етарли эмаслигига ишонч ҳосил қилиб, бу гуруҳга аъзоликка ўзимни нолойиқ деб ҳисоблайман...».

Ачинарли жойи шундаки, юқоридаги гап-сўзлар узоқ Арабистонда эмас, бизнинг шаҳри азимда, шу кеча-кундузда юз берган. Яна бир нарса одамни ўйлантиради: айтишларича, шу йил 26 январда ўтказилиши мўлжалланган «Ислом уйғониш ҳизби»нинг таъсис конференциясига жумҳуриятнинг Наманган, Андижон, Тошкент вилоятларидаги районлардан «делегат»лар ташриф буюришган. Уларнинг кўплари ҳалол, бироқ ишонувчан кишилардир. Бироқ улар қандай хавфли йўлга тушиб қолишганини билишармикан? Ахир улар ишлаб турган ва яшаётган жойларда ҳаёт тажрибасига эга бўлган оқсоқоллар, ветеранлар йўқми? Наҳотки, инсон фарзанди адашганда улар тўғри сўзини аяб, томошабин бўлиб туришлари керак? Ахир, бир йигитга етти маҳалла ота-оналик қилиши керак, деган нақл наҳотки эскирган бўлса! Мана шуларни ўйлаганда, кимларнингдир ноғорасига ўйнаб, ҳавойи мақсадларга берилган ва энг ачинарлиси, ўзлари чуқур идрок этмаган «олий мақсад»лар этагидан тутиб, боши берк кўчаларда адашиб юрган ёшларни, наҳотки ўз ҳолига ташлаб қўйишимиз керак. Уларнинг ота-оналари, яқин кишилари, маҳалла-кўй, идора ва ташкилот раҳбарлари, тажрибали коммунистлар бундай бепарволикка чек қўймоқлари керак. Токи, ҳавойи кўчаларда адашиб юрган ёшларимизни фикри бузуқ, ёмон ниятли кишилар заҳарлаб улгурмасдан туриб уларнинг қалбига тўғри ва соф туйғуларни қуяйлик!

Менинг назаримда танглик кўчасидан чиқишнинг якка ва ёлғиз йўли — ақл-заковат билан иш тутишдир. Тарқоқлик ва бошбошдоқлик, фирқа ва гуруҳларга бўлиниш яхши хислатлар эмас. Бу ҳол, аксинча жамиятни янада танг аҳволга, боши берк кўчаларга етаклаши ва кутилмаган муаммоларни келтириб чиқариши мумкин. Бунга эса йўл қўйиб бўлмайди. Юртнинг осойишталиги миллион-миллион софдил кишиларнинг мақсадидир. Бу йўлда куч-ғайратларини парчалаш эмас, аксинча, бириктириш лозим. Қуръони каримда ҳам «Динда зўрлаш йўқдир» дейилиши бежиз эмас. Христианлар ва яҳудийларнинг муқаддас китобларида ҳам айнан шундай йўл-йўриқлар бор. Демак, бутун халқларда ижтимоий адолатга бўлган интилиш бир хилдадир. Мамлакат ва халқлар бахт-саодати йўлида адолат йўлидан чекинмайлик.

Аҳаджон ҲАСАНОВ,
доцент.

(«Совет Ўзбекистони», 1991 йил 21 февраль.).

1991 йил—Ўзбекистонда Алишер Навоий йили

ШОИР РУҲИНИ ЁД ЭТИБ

Илм касбини қилди то жони бор,
Ҳунар ўрганди онча ки имкони бор.

Кишиларни умр бўйи илм-ҳунар ўрганишга даъват этувчи ушбу сатрлар ҳазрати Алишер Навоий қаламига мансубдир. Айни шу пурҳикмат ғоя Халқлар дўстлиги орденли Низомий номидаги Тошкент Давлат муаллимлар билим масканида улуғ мутафаккир шоир таваллудининг 550 йиллигига бағишлаб ўтказилган илмий-назарий, амалий ва адабий-бадиий анжуманнинг мазмунини ташкил этди.

Ўзбек филологияси профессор-ўқитувчиларининг ташаббуси билан катта миқёсда ташкил этилган навоийхонлик кечасини ўзбек ва қозоқ филологияси куллиётининг декани, филология фанлари доктори, профессор Н. Маҳмудов очиб, Навоийнинг ҳаёти ва ижоди хусусида атрофлича сўз юритди. Шундан сўнг филология фанлари доктори, профессорлар Н. Маллаев, А. Шерматов, филология фанлари номзодлари, доцентлар Т. Бобоев, Ҳ. Ҳамидов, М. Аҳмадбоева, Л. Халилов, ўзбек классик адабиёти тарихи ва СССР халқлари адабиёти кафедрасининг аспиранти К. Муллахўжаев ва бошқалар ўзбек адабиёти ва ўзбек тилининг асосчиси Алишер Навоийнинг турли даврлардаги ижоди ва уларнинг жаҳоншумул аҳамияти ҳақида маъруза қилдилар. Улар орасидан «Ёзувчи ғоявий ниятининг ифодаланишида манзара тасвирининг ўрни», «Навоий асарларининг русча таржималари хусусида», «Сўз санъати ва санъаткор маҳорати», «Мактабда Навоий лирикасини ўрганишга янгича ёндашув», «Навоий даври тасвирий санъати», «Навоий ва Босифий», «Навоий лирикасида гул образи» каби мавзулар ҳам ўрин олган.

Шуни қайд этиш керакки, гарчанд маърузаларда Навоий ижодиётининг хилма-хил қирралари талқин этилган бўлса-да, улардан чиқарилган умумий хулосалар ягона мақсадга — инсоннинг азиз ва мукаррам эканлигига қаратилди. Илму ҳунар эса, сўзсиз инсонга янада шараф келтиради, кишилар орасида унинг обрў-эътиборини орттиради. Анжуман аҳли улуғ мураббий ижоди мисолида бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдилар. Ора-орада мусиқа ва ашула шуъбасининг катта ўқитувчиси Йўлдошали Ботиров раҳбарлигида тайёрланган талабалар гуруҳининг Навоий сўзлари билан ижро этган ашулалари, шунингдек ғазалхонликлар йиғилганлар қалбидан чуқур жой олди.

Анжуманнинг иккинчи куни шоирлардан Барот Бойқобилов, Маъруф Жалил, Абдували Қутбиддин, Азим Саид, санъаткорлардан Ўзбекистон ССР халқ ҳофизи Ҳасан Ражабий бошчилигидаги мақомчилар дастаси хушовоз хонандаларининг билим маскани профессор-ўқитувчилари ва талабалари билан учрашуви мушоирага айланиб кетди.

Файзулла НАБИЕВ.

Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриётида буюк мутафаккир Алишер Навоий қутлуғ тўйи тантаналарига катта тайёргарлик кўрилмоқда. Бу ерда кўпгина китоблар, плакатлар, тақвим суратларни нашр этиш мўлжалланган.

СУРАТДА: бир гуруҳ мусаввирлар юбилейга мўлжалланган таклифномаларни муҳокама қилмоқдалар.

С. Маҳкамов сурати.

Ёш дуторчи қизлар томонидан айтиладиган қўшиқлар барчага манзур бўлмоқда.
Р. Альбеков сурати.

⊙ Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги педиатрия илмий-тадқиқот илмгоҳи ташкил топганига 25 йил тўлди. Шу муносабат билан илмгоҳ ҳузурида болалар табобатининг долзарб масалаларига бағишланган жумҳурият илмий-амалий тиббий анжумани бўлиб ўтди.

Саломатлик муассасаларида

Табобатнинг долзарб масалалари

Анжуманни Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари Диловар Қобулова қисқача табрик сўзи билан очди. Илмгоҳ директори — жумҳуриятда хизмат кўрсатган фан арбоби, тиббиёт фанлари доктори, профессор Орхон Маҳмудов педиатрия илмий-тадқиқот муассасасининг чорак асрлик босиб ўтган йўли, жумҳуриятда болалар табобатининг шаклланиши ва ривожланиши, илмий-амалий кадрлар тайёрлашдаги тутган ўрни ҳақида батафсил тўхталди.

Анжуманнинг биринчи кунида тиббиёт фанлари докторлари, профессорлар М. Мирзамуҳамедов, И. А. Бодня, А. Ҳ. Ҳамроев, Ж. Э. Эшқобулов ва бошқалар болаларда нафас олиш аъзолари касалликларининг ҳозирги тавсифи, уларда учрайдиган сурункали ошқозон-ичак касалликларининг шаклланиши ва бу касалликларни патогенетик даволаш усуллари, Ўзбекистон шароитида болалар буйрак касалликларининг долзарб муаммолари ва бошқалар тўғрисида қизиқарли маърузалар қилишди.

Жумҳуриятда неонатология хизматининг ривожланиши ҳақида тиббиёт фанлари доктори М. Азимжонова гапирди. Болалар соғлиғини сақлаш ва уни мустаҳкамлашда тўғри овқатланиш, болаларда касалликларнинг сабаблари, Ўзбекистон шароитининг ўзига хос регионал омилларининг роли тўғрисида тиббиёт фанлари номзодлари Ж. Усмонов, Ш. Шомуҳамедов, Ҳ. Бўтаев ва бошқалар қизиқарли ахборотлар бердилар.

Ҳаммага маълумки, ҳозирги вақтда бизнинг ўлкамизда ҳам болалар ўртасида сариқ касаллиги кўп тарқалганлиги тиббий жамоатчиликни катта ташвишга солмоқда. Шуни эътиборга олиб илмий анжуманнинг иккинчи кунида болаларда сурункали сариқ касаллиги муаммолари бўйича жумҳурият тиббий семинар-кенгаши ўтказилди. Кенгаш ишида Ўзбекистоннинг барча вилоятлари ва Қорақалпоғистондан етакчи мутахассислар ҳамда болалар соғлиқни сақлаш ташкилотчилари иштирок этдилар. Кенгаш иштирокчилари ҳузурида соғлиқни сақлаш вазирлигининг бош болалар инфекционисти, доцент М. Аҳмедов болаларни юқумли сариқ билан касалланишининг ҳозирги аҳволи тўғрисида тўла ахборот берди. Профессор О. Маҳмудовнинг болаларда жигар циррози ва сурункали сариқ касаллигининг шаклланиш механизмига ҳозирги дунёқараш масалаларига бағишланган маърузаси айниқса тингловчиларни мамнун қилди.

Ўзбекистонда болалар ўртасида жигар касаллигининг турли шакллари анча кенг тарқалган. Ана шу касалликларни яхши ўрганиш, даволаш усулларини такомиллаштириш ва уларни кескин камайтириш мақсадида педиатрия илмгоҳи ҳузурида жумҳурият гепатология маркази ташкил қилинган. Семинар-кенгаш иштирокчилари ҳузурида ана шу илмий-амалий марказнинг раҳбари, тиббиёт фанлари номзоди Б. Қодиров маъруза қилиб, сурункали сариқ касаллигининг Ўзбекистоннинг турли вилоятларида тарқалиш хусусиятлари ва беморларга тиббий ёрдамни ташкил этиш тадбирлари тўғрисида гапирди. Профессор Т. Даминов ва бошқалар ҳам болаларда юқумли сариқ хасталигининг узоқ давом этадиган турлари, уларнинг олдини олиш ва камайтиришнинг долзарб муаммолари тўғрисида сўзлаб, вилоятлардан келган мутахассисларга фойдали тавсиялар бердилар.

Анжуман ва семинар-кенгаш мажлисларида жумҳуриятимиз вилоятларининг вакиллари ҳам сўзга чиқдилар. Улар жойларда болалар соғлигини муҳофаза қилиш ишидаги муаммолар тўғрисида гапириб, олимлар олдига кўпгина вазифалар қўйдилар. Тиббий даргоҳ тўйида ўқилган маърузалар юзасидан олимлар ва амалиёт ходимлари ўртасида катта мулоқот ва фикр алмашинув бўлди.

Учқун КАРИМОВ,
Шуҳрат ТУРСУНОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги педиатрия илмий-тадқиқот илмгоҳининг илмий ходимлари.

Ҳар тўғрида

АНТИҚА УСУЛНИ ҚЎЛЛАБ

ЛАГОС. Шу кунларда нигериялик меъмор, жамоат ишлари ва уй-жой қурилиши вазирлигининг мансабдор ходими ўзининг нопок ходимларини аниқлаш учун антиқа бир усулни қўллади. Яқинда ишхонада 150 найр (15 долларга яқин) йўқолган эди. У ана шу пулнинг қачон топилишини, ўғри фош бўлишини пойлаб ўтирмади, кўп авлодлар синовдан ўтказган бир усулни қўллашга қарор қилди. Яъни ёвуз ниятли кишиларни фош этиш учун ловиллаб ёниб турган гулхан устидан сакраб ўтиш усулини қўллади.

«Санди панч» рўзномасининг хабар қилишича, уддабурон меъмор вазирлик ҳовлисида халқ расм-русумига кўра гулхан ёқди ва ўз тобелигидаги ходимларининг ҳаммасига ана шу гулхан устидан сакраб ўтишни буюрди. Бошлиқнинг буйруғи хизматчиларда қизиқиш уйғотмади. Улар ловиллаб турган аланга синовидан эҳтиёткорлик билан бош тортиб, гулхан олдида «тинч намойиш» ўтказдилар.

ЧАПАҚАЙЛАР НЕЧА ЙИЛ УМР КЎРИШАДИ?

ОТТАВА. Чапақайлик — асосий ишни ўнг қўл билан бажарадиган кишилар учун яратилган бу дунё машаққатларнинг тортишгина эмас экан. Британия Колумбияси дорилфунунининг профессори Стэнли Коурен Шимолий Америкада яшовчи чапақайлар ўнг қўл билан ишлайдиганларга нисбатан 9 йил кам умр кўришини таъкидлади.

Шундай тадқиқотлар борки, уларнинг муаллифлари «чапақайлар» кўпинча қанд, аллергия ва ҳатто уйқусизлик касаллигидан азоб тортадилар, деб тахмин қиладилар. Нима сабабдан шундай? Ҳозирча бу саволга аниқ жавоб берилгани йўқ. Баъзи олимлар оғир ҳомиладорлик ёки қандайдир асабий ўзгаришлар рўй бериб туғиш жараёни оғир кечиши натижасида чапақайлик пайдо бўлади, деган фикрни айтмоқдалар. Бундай ўзгаришлар чапақай ўзининг ривожланиш даражаси ёки қобилияти жиҳатидан кўпчиликдан орқада қолади, деган маънони билдирмайди. У бошқалар сингари жуда катта ютуққа эришиши мумкин. Рональд Рейган ва АҚШнинг ҳозирги президенти Жорж Буш ҳам чапақайдир.

⊙ Кекса жангчининг пешонасидаги ажинлар фронт йўлларида босиб ўтилган оловли йилларнинг машаққатли кечган ҳар бир куни ва тунини эслатади. Қатор орден ва медаллар Она-Ватанга муҳаббат, ҳарбий қасамга садоқат рамзи сифатида Мирзоҳид аканинг кўкрагини безаб турибди. Изғиринли ва зим-зиё кечаларда ўрмон ва чакалакзорлар оша қилинган жанглар, минглаб ўзбек ўғлонларининг жанг майдонларидаги жасоратлари ҳам ортда қолди. Ҳозир уларнинг кўпчилиги ўз ҳаётий тажрибаларини ёш авлод билан баҳам кўрмоқдалар. Ана шундай уруш фахрийларидан бири тошкентлик Мирзоҳид Ҳамидовдир.

Жасоратнома

МУҲАББАТ ВА САДОҚАТ

МИРЗОҲИД ака кўп қатори Она-Ватан ҳимоясига кўнгилли бўлиб отланганида мўйлаби эндигина сабза урган навқирон йигит эди. Тўйтепадаги махсус алоқа бўлимида ишлаётган комсомол аъзоси М. Ҳамидов ўз аризасига биноан 1942 йил 23 сентябрида Тошкент шаҳар, Куйбишев ноҳиясидан Ватан ҳимоясига отланди. Ҳамшаҳарларимиз тушган ҳарбий эшелон Москва вилоятининг Шелково ноҳиясига келиб тўхтади. Жангчиларимиз 2-Ҳаво десанти дивизиясининг 2-полкига жойлашдилар.

Қисқа ҳарбий тайёргарликдан сўнг аскарларимиз жанг майдонлари сари илгарилаб кетдилар. Қаттиқ совуқ, бунинг устига бўрон билан қор ёғмоқда. Кўз очиш ҳам амри маҳол, оқ тулпорлар судраб кетаётган пушкалар қорда ғижир-ғижир қилар эди. 17 кун йўл юриш давомида емиш йўқлигидан ва совуқдан кўп отлар йўлда ҳалок бўлди. Қисм жангчилари не азобда Вишний-Волочек қишлоғига етиб келишгач, буйруққа биноан яна йўлда давом этишиб, ниҳоят бир қишлоқ яқинидаги ўрмондан паноҳ топдилар. Пушкаларни душман нигоҳидан пана қилиш учун шох-шабба кесиш керак эди. Болта кўтариб кетаётган жангчи Мирзоҳид ўрмон ичида бир немис аскарини кўриб қолди. Астагина унинг олдига эмаклаб боради. Болтани ерга қўйиб дарҳол автоматини фрицга тўғрилади. Штабга топширилган бу асир қўлга олинган куни қисмга «Гвардия»чилар фахрий номи берилган эди.

Мирзоҳид аканинг ҳаётида бунга ўхшаш воқеалар кўп юз берган. Бир гал у пушкаларни тортаётган отларнинг жиловидан ушлаб кетаётганида чарчоқдан, уйқусизликдан кутилмаганда Ловат дарёсига тушиб кетади. Хайриятки муз кўчкилари оқиб келаётган экан,

— Ажал мендан юз ўгиргани шу бўлдики муз кўчкиси устига тушибман, — деб хотирлайди Мирзоҳид ака.

Қуролдош дўстлари тезда отларнинг арқонларини бир-бирига улашиб жангчини юқорига тортиб олишади. Мирзоҳид ака Ватанимизнинг кўпгина ерларини душмандан озод этишда қатнашган. Старая Русса шаҳри учун бўлган жангларнинг бирида у чап оёғидан яраланади. Госпиталдан тузалиб чиққач, у хизмат қилаётган қисм Москва темир йўли орқали Воронеж, Новий Оскол, Старий Оскол, Ртишчев, Слатина шаҳарлари бўйлаб, Совет Иттифоқи маршали Толбухин раҳбарлигидаги 3-Украина фронтига бориб қўшилди. Улар иштирокида Харьков, Кобеляки, Днепродзержинск шаҳарлари фашистлардан тозаланди. Днепр дарёсидаги ва Пятихатка шаҳри учун бўлган қаттиқ жангларда ҳам немисларнинг кўпгина ҳарбий техникаси ва аскарлари, сипоҳилари қўлга олинди. Кривой-Рог шаҳри учун бўлган ҳаёт-мамот жанги ҳам аскарларимиз учун осон бўлмади. Душман танки шаҳарни босиб кетди. Совет жангчилари Алексеевский деган жойда мудофаага ўтдилар. Ана шу мудофаа чизиғида жангчи М. Ҳамидов ўнг оёғидан қаттиқ яраланди. Киров вилоятининг Слабодское шаҳрида даволангач, урушга яроқсиз деб топилди. Душманни то Берлингача қувиб боролмаган ва армонда қолган II гуруҳ ногирони М. Ҳамидов 1944 йилда она шаҳри Тошкентга қайтиб келди. Урушдан сўнг совет милициясида оддий ходимдан то милиция майори унвонига сазовор бўлгунича жиноятчиликка қарши қаттиқ курашган, 1945 йилдан КПСС аъзоси М. Ҳамидов кўксини Қизил Юлдуз, Улуғ Ватан уруши ғалабасига 25 йил тўлиши, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотининг 30 йиллиги, СССР Қуролли кучларининг 50 йиллиги, Улуғ Ватан урушининг 20 ҳамда 30 йиллиги, СССР Қуролли Кучларининг 60 йиллиги, Ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган орден ва медаллар безаб турибди. Бундан ташқари у аъло хизматлари эвазига Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги ва ЎзССР Олий Кенгаши Раёсати томонидан кўп бор мукофотланган.

Уруш ва меҳнат кексаси Мирзоҳид ака Ҳамидов 1989 йил август ойидан бери кексалик гаштини сурмоқда. Кўп йилдан бери ўзи яшаётган Тошкент шаҳар, С. Раҳимов ноҳиясидаги «Янги турмуш» маҳалласи ўртоқлик судини бошқаради. Пиру бадавлат отахон тўрт ўғил ва уч қизни уйли-жойли қилган, ўттиз набира ва икки эваранинг бобоси. Ҳосият опа эса умр йўлдоши М. Ҳамидовга ҳамон парвона. Кекса жангчи Мирзоҳид Ҳамидов байрамларда мактаб ўқувчиларига жанг майдонида совет жангчиларининг кўрсатган жасоратлари ҳамда ўзининг жанговор ҳаёти саҳифаларидан сўзлаб беради.

Ҳа, фронт йўллари ана шундай машаққатли бўлган.

Абдулла ТОЛИПОВ.

Ўтмишдан садо

«Мен Маяковскийнинг қизиман...»

АМЕРИКА Қўшма Штатларида рус шоири Владимир Владимирович Маяковскийнинг қизи Патриция Томпсон яшайди. Кенг жамоатчилик томонидан шу кунга қадар номаълум бўлиб келган бу янгилик ҳаммани ҳайратда қолдирди. Патриция Томпсон — оилавий алоқалар бўйича мутахассис, 10 китобнинг муаллифи. Хўш, у Маяковскийнинг қизи эканлиги чинми? Тўғри бўлса, Америкада яшаши ва исм-шарифининг ўзгачалигига нима сабаб?

Бунда ҳеч қандай сир йўқ, бор бўлгани ҳам тақдир тақозоси эканлигида. Патриция шундай дейди:

— Менинг онам Елизавета Петровна Зиберт 1904 йили Бошқирдистонда туғилган. 1920 йилларнинг бошларида оч-яланғоч одамларга ёрдам кўрсатиш учун Россияга борган Жорж Жонсон исмли инглиз фуқароси билан танишиб, турмуш қуради. Кўп ўтмай аввал Англияга, сўнг Америка Қўшма Штатларига сафарга чиқади. Шу ерда улар никоҳдан ажрашади... Табиатан ўта гўзал ва хушфеъллли менинг онам ўзига мос иш топиб олади. 1925 йили Америкага келган Маяковский ўзининг шеърият кечаларининг бирида Елизавета билан танишиб, кўнгил қўйишади. Маяковский Ватанига кетиш олдидан менинг онам билан интизорлик ила хайрлашар экан, йўли тушса яна келишини айтади. Албатта, у онамнинг ҳомиладор эканини билар эди. Онамга ҳаммасини хат орқали хабар бериб туришини, хатни туғишган синглиси Ольганинг номига ёзишни илтимос қилади.

Онамнинг айтишича, отам мени қандай бўлмасин, бир кўришни истагани билан, Америкага қайтиб келмайди. Шунинг учун онам Ниццага боради, бу ерга Парижда юрган отам ҳам келади. Бу 1928 йили бўлган эди. Ўшанда мен икки ёшда эдим. Шундай қилиб, отам мени бир марта бўлса ҳам кўрган экан...

Миссис Томпсоннинг қўлида бу сўзларни тасдиқлайдиган ҳужжатлар — суратлар, Маяковскийнинг хатлари, яна бошқа асослар бор. «Менинг икки бирдай Эллам, икки бирдай эт яқиним, суюклиларим», — деб бошлар экан Маяковский Америкага йўллайдиган ўз хатларини. Уларни жуда соғинганини, кўргиси келганини, жуда бўлмаганда бирор ҳафтага бориб қайтишни армон қилишини қайта-қайта билдиради. Афсуски, кўп ўтмай у оламдан ўтади.

Патриция Томпсон шу вақтгача нима учун жим келди? Сўзни яна ўзи давом эттиради:

— Онам шуни хоҳлаган эди, — дейди бу ҳақда миссис Томпсон. — У турмушга чиқиб Элизабет Петерс деб номланди. Дорилфунунни тамомлаб, муаллим бўлиб ишлади, истак билдирувчиларга рус тилини бепул ўргатди, рус маданияти ҳақида бепул маъруза ўқиди.

— Онам 1985 йили вафот этди. Маяковскийнинг қизи эканимни шундан кейин ҳам ҳеч кимга айтмадим, сабаби ўгай отамнинг кўнглига қарадим. У ҳам буни ҳеч кимга маълум этмаслигимни илтимос қилган эди. Мана, энди вақти келиб, ҳаммаси аён бўлди. Мен рус фарзандиман, Маяковскийнинг қизиман...

Ҳозир миссис Томпсон отасининг Ватанига келиб кетишни орзу қилади.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ
тайёрлаган.
(«Парасат» ойномасидан).

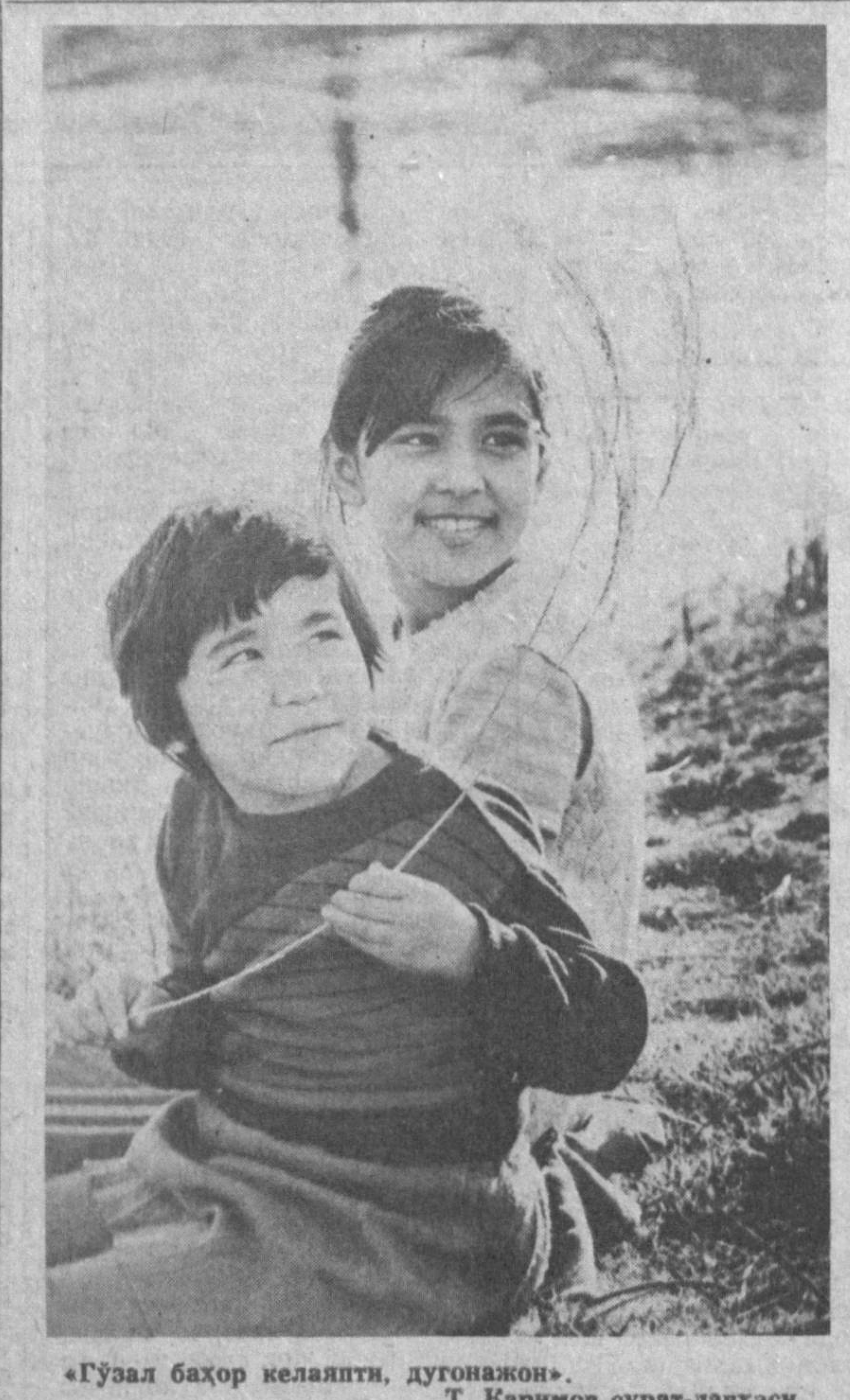

«Гўзал баҳор келаяпти, дугонажон».
Т. Каримов сурат-лавҳаси.

Спорт — Спорт — Спорт

ШАШКА. 64 катакли рус шашкаси бўйича ўтказилган Тошкент шаҳри биринчилиги мусобақаларига якун ясалди. Саралаш ўйинларининг 26 ғолиби иштирокида ўтган ушбу турнирда 11 имкониятдан 8 очко жамғарган мастерликка номзоди Азиз Содиқов ғалаба қозонди. 7,5 очко тўплаган мактаб ўқувчиси Алишер Аҳмедовга эса иккинчи ўрин насиб этди. 7 очкого эга Расул Суярқулов бронза медалининг соҳиби бўлди. 4 ва 5-ўринларни Равқат Абдуллаев ва Равшан Собировлар эгаллашди. Ўсмирлар ўртасида эса 5 очко тўплаган Рустам Абдуллаев энг юқори натижага эга бўлди. Юқоридаги шашка усталарининг барчаси 8-мартда Навоий шаҳрида бошланадиган жумҳурият чемпионатининг биринчи лигасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

* * *

Нижний Тагил шаҳрида рус ва халқаро шашка бўйича ўсмирлар ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақалари ниҳоясига етди. Команда ҳисобида биринчи ўринни Свердловск шаҳри шашкачилари эгаллашди. 9 ўйиндан 6 тасини ғалаба билан якунлаган пойтахтимиз вакиллари эса кумуш медаль билан тақдирланди. Одессаликлар учинчи ўринни олишди. Шахсий ҳисобда эса тошкентлик усталикка номзодлар 6,5 очко жамғарган Виктор Кондаков, 5,5 очкого эга Алишер Ортиқов ва 5 очко соҳиби Станислав Мальчиклар муваффақиятли қатнашишди.

КЛАССИК КУРАШ. Фарғона шаҳрида классик кураш бўйича жумҳурият биринчилиги якунланди. Беллашувлар 48, 52, 57, 62, 68, 74, 82, 90, 100, 130 килограммгача вазн тоифаларида ўтказилди. Ўз вазнларида қуйидаги курашчилар ғалаба қозонишди. Ғайрат Абдуллаев (касаба уюшмаларининг кўнгилли жисмоний тарбия спорт жамияти, Тошкент), Шамсиддин Худойбердиев (КУКЖТСЖ, Тошкент), Искандарбек Ҳамраев (Армиячиларнинг Спорт Клуби, Тошкент), Диловар Аблякимов (КУКЖТСЖ, Тошкент), Гаджи Алиев (АСК, Тошкент), Замир Гарипов (АСК, Тошкент), Радион Ходиев («Меҳнат резервлари», Тошкент), Александр Фельдман (КУКЖТСЖ, Тошкент), Исол Кенжаев («Меҳнат резервлари», Қарши) ва Муслим Умеров («Меҳнат резервлари», Бухоро).

ФРИСТАЙЛ. Америка Қўшма Штатларининг Лейк-Плэсид шаҳрида фрустайл бўйича бўлиб ўтган жаҳон биринчилигида чирчиқлик халқаро классдаги спорт устаси Василина Семенчук улкан зафар қучди. У барча машҳур рақибларини ортда қолдириб олтин медални қўлга киритди. Касаба уюшмаларининг кўнгилли жисмоний тарбия ва спорт жамияти вакили Семенчукни биринчиликка Ўзбекистонда хизмат кўрсатган устоз Дмитрий Кавунов тайёрлаган.

И. БИРБРАГЕР.

Хоҳ ишонинг, хоҳ...

ҚЎЙГА МИНГАН БЎРИ

БУ жониворлар ўртасидаги кескинликка оид ҳолат ҳаётда кўплаб мақол, матал ва масаллар тўқилишига сабаб бўлган. Бироқ, ҳар қандай қоидада ҳам истисно бўлиши табиий. Англия ҳайвонот боғларининг бирида миттигина бўри боласи бирга яшаётган қўйнинг устига жойлашиб олиб, сайр қилиб юрибди: Бу дўстона ҳаёт кечириш узоқ давом этармикан? Жавоб бериш мушкул. Бироқ, ҳозирча жониворлар ўртасида ҳеч қандай келишмовчилик йўқ.

АТТОРНИНГ УСТАЛИГИ

ТОКИО марказида янги телефон қўшклари пайдо бўлди. Унга ташриф буюрган кимса муаттар ҳиддан лаззатланади. Ана шу усул билан бир япон атторлик ширкати ўз маҳсулотларини тарғиб қилмоқда.

Муҳаррир ўринбосари
С. Б. ЁҚУБОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон ССЖ Халқ таълими вазирлиги
Тошкент халқ таълими Бош бошқармаси
«ТАШСЕЛЬМАШ» ишлаб чиқариш бирлашмаси
3-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
«автоматчи-токарь» ихтисоси бўйича
1991 ЙИЛ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШ МУДДАТИ — 6 ОЙ.

Тошкент шаҳрида ва жумҳуриятимизнинг бошқа вилоятларида истиқомат қиладиган, Совет Армияси сафларидан заҳирага бўшатилган йигитлар қабул қилинади.

Ўқиш даври меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади, стипендия тўланади, ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида эса 50 фоиз иш ҳақи тўланади.

БИЛИМ ЮРТИНИ БИТИРГАНЛАР «ТАШСЕЛЬМАШ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА ДОИМИЙ ИШГА ЮБОРИЛАДИЛАР.

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб этилади: ариза, маълумоти тўғрисида аттестат, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат.

Ҳужжатлар «Ташсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг кадрлар бўлими ва билим юрти қабул комиссияси томонидан қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, 50-алоқа бўлими, Гёте кўчаси, 54-уй (21, 49-автобусларнинг «3-ҳунар-техника билим юрти» бекати). Телефонлар: 65-06-55, 65-06-54.

4-АЛОҚА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
маиший радиотелевизион аппаратураларни
таъмирловчи радиомеханиклар тайёрлайдиган
6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш пулли. Машғулотлар гуруҳлар тўлишига қараб бошланади.

ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ БАРЧА ХОҲЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Ҳужжатлар қабул комиссиясида соат 10.00 дан 18.00 гача қабул қилинади.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 7-уй (Октябрь инқилоби метро бекати). Телефонлар: 33-07-77, 33-56-13.

23-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

3-КЛАСС ТРАМВАЙ ВАГОНЛАРИ ҲАЙДОВЧИСИ.

Ўқиш муддати — 5 ой.

3-КЛАСС ТРОЛЛЕЙБУС МАШИНАЛАРИ ҲАЙДОВЧИСИ.

Ўқиш муддати — 6 ой.

ЎҚИШГА СОВЕТ АРМИЯСИ САФЛАРИДАН ЗАҲИРАГА БЎШАТИЛГАНЛАР, ШУНИНГДЕК 18 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга қабул қилинганларга 86 сўм ҳажмида стипендия тўланади.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхонадан жой бериладн ва шаҳарга прописка қилинадилар ҳамда улар Тошкент шаҳар трамвай ва троллейбусларида бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР ҲАР ОЙНИНГ 5, 10, 20, 25 КУНИДА БОШЛАНАДИ.

Билим юрти қошида «В» тоифали ҳайдовчилар тайёрлаш курслари ишлаб турибди.

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ ЯКШАНБАДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Куйбишев ноҳияси, Красновосточная кўчаси, 3 «а» уй (17«э», 112-автобуслар; 6, 13, 22-трамвайлар; 8, 18-троллейбусларнинг «Красновосточное» депоси).

Телефон: 53-38-93.

АГАР СИЗ КУЧЛИ, ЧАҚҚОН, БОТИР БЎЛИШНИ ИСТАСАНГИЗ.

ЖУМҲУРИЯТ ТАЭКВОНДОНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАРКАЗИ

СИЗЛАРНИ ЎЗ СЕКЦИЯЛАРИГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

БУ ЕРДАГИ МАШҒУЛОТЛАР ТАЖРИБАЛИ ИНСТРУКТОРЛАР — ХАЛҚАРО ТУРНИРЛАРНИНГ ҒОЛИБЛАРИ ВА СОВРИНДОРЛАРИ ТОМОНИДАН ОЛИБ БОРИЛАДИ. УЛАРНИНГ ҲАММАСИ — ҚОРА БЕЛБОҒ СОҲИБЛАРИ.

Секцияларга машғулот кунлари ёзилиш мумкин.

АГАР СИЗ ТАЭКВОНДО БИЛАН ШУҒУЛЛАНМОҚЧИ БЎЛСАНГИЗ, ҚУЙИДАГИ ИНСТРУКТОРЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН:

ЛИ Э. Н. — машғулотлар 72-мактабда («Россия» меҳмонхонасида ёнида) ҳар куни соат 18.00 дан бошлаб ўтказилади.

Б. А. МАМЕТОВ — машғулотлар Митрофанов номидаги Сув спорти саройида пайшанба кунлари соат 19.00 ва якшанба кунлари соат 10.00 дан бошлаб, шунингдек Тикувчилар маданият саройида душанба ва пайшанба кунлари соат 19.00 дан бошлаб ўтказилади.

Ф. А. ХАЛИЛОВ — машғулотлар «МЕҲНАТ РЕЗЕРВЛАРИ» спорт комплекси (метронинг «СССР 50 йиллиги» бекати)нинг намойиш залида душанба ва жума кунлари соат 17.00 дан бошлаб болалар гуруҳида ва сешанба, шанба кунлари соат 18.00 дан бошлаб катталар гуруҳида ўтказилади.

А. В. ТЕН — машғулотлар Боровский номидаги тиббиёт билим юртида (Жуковский кўчаси) сешанба ва пайшанба кунлари соат 18.00 дан бошлаб ўтказилади.

Х. Н. ҚУРБОНОВ — машғулотлар 110-мактаб биносида (Т. Шевченко кўчаси) душанба, чоршанба ва жума кунлари соат 15.00 дан бошлаб ўтказилади.

К. К. АБДУЛЛАЕВ — машғулотлар Митрофанов номидаги Сув спорти саройида сешанба ва шанба кунлари соат 19.00 дан бошлаб ўтказилади.

И. Р. ИБРОҲИМОВ — машғулотлар 54-мактаб биносида (Улуғбек қишлоғи) душанба ва жума кунлари соат 18.00 дан бошлаб ўтказилади.

У. У. ҲОШИМОВ — машғулотлар 64-мактаб биносида (ҳайвонот боғи ёнида) душанба ва пайшанба кунлари соат 18.00 дан бошлаб, шунингдек Туркистон Ҳарбий Округининг спорт клубида сешанба ва жума кунлари соат 18.00 дан бошлаб ўтказилади.

Г. А. ХАН — машғулотлар 277-мактаб биносида (Қўйлиқ, 6-мавзе) душанба, чоршанба ва жума кунлари соат 18.00 дан бошлаб ўтказилади.

А. Н. ТЕН — машғулотлар 122-мактаб биносида (Юнусобод, 17-мавзе) сешанба ва жума кунлари соат 18.00 дан бошлаб ўтказилади.

Т. С. СЕМЕНЕЕВ — машғулотлар Тошкент «ҚИЗИЛ ТОНГ» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг спорт залида душанба, чоршанба ва жума кунлари соат 16.00 дан бошлаб ўтказилади.

В. Н. КИМ — машғулотлар 165-мактаб биносида (1/4-Қорақамиш) сешанба, пайшанба ва шанба кунлари соат 20.00 дан бошлаб ўтказилади.

А. М. НОРМУҲАМЕДОВ — машғулотлар 68-мактаб биносида (Александров кўчаси) душанба, чоршанба, жума кунлари соат 19.30 дан бошлаб ўтказилади.

П. С. ТОЛИПОВ — машғулотлар «МЕДИК» спорт залида (ТошМИ) чоршанба кунлари соат 19.00 дан бошлаб ва шанба кунлари соат 17.00 дан бошлаб ўтказилади.

И. В. КИМ — машғулотлар 78-мактаб биносида (Чилонзор, 24-мавзе) соат 15.00 дан бошлаб ўтказилади.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 56-69-09, 33-63-40.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«УЗЭНЕРГОЛЕРПРОМ» КОРХОНАСИГА

Тозалаш иншоотлари, электр ва иссиқлик техника ускуналари, назорат ўлчов асбоблари ва автоматикани созлаш ва синовдан ўтказиш бўйича муҳандислар; қозонхона ускуналари бўйича чилангарлар, газ-электр пайвандчилари.

ИШ ЖУМҲУРИЯТ САРҲАДЛАРИ ДОИРАСИДАГИ ХИЗМАТ САФАРЛАРИ БИЛАН БОҒЛИҚ.

Меҳнат ҳақи — ишбай.

ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН: Тошкент шаҳри, Педагогика кўчаси, 58-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: 55-75-72, 55-77-40; ёки **МАРКАЗНИНГ ФРУНЗЕ НОҲИЯ БЎЛИМИ — Ш. Руставели кўчаси, 64-уй.**

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
КАТТА КОНЦЕРТ
3 МАРТ СОАТ 17.00 ДА
АЛИШЕР НАВОИЙ ТАВАЛЛУДИНИНГ 550-ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН КАТТА КОНЦЕРТ
ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артистлари:
ХАЙРУЛЛА ЛУТФУЛЛАЕВ,
МАЪМУРА ЭРГАШЕВА.

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти совриндори, шоир
НОРМУРОД НАРЗУЛЛАЕВ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:
ЭРКИН КОМИЛОВ,
ЁДГОР САЪДИЕВ,
ТАЛЪАТ САЙФУТДИНОВ.

Чипталар «БАҲОР» концерт зали кассасида сотилмоқда.

ТОШДУ МАДАНИЯТ САРОЙИДА
27, 28 февраль соат 19.00 да
ИЖОДИЙ УЧРАШУВ
ҚАТНАШАДИЛАР

«Қизиқчи — 89» конкурсининг ғолиблари Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари

ОБИД АСОМОВ
БОТИР МУҲАМАДХЎЖАЕВ
ва «ЎЗБЕКИСТОН ҚИЗЛАРИ» ансамбли

Патталар ТошДУ маданият саройида сотилмоқда.

Бизнинг манзилимиз: Студентлар шаҳарчаси ТошДУ маданият саройи.

Телефон: 46-39-55. Транспорт: 28, 34, 100-автобуслар; 4, 8, 20-троллейбус; 9, 12-маршрутли такси.

РЕСПУБЛИКА МОДАЛАР ТЕАТРИ
25 ФЕВРАЛЬ СОАТ 18.00 ДА
Болалар уйларининг тарбияланувчилари тақдирига бефарқ қарай олмайдиган барча кишиларни
ХАЙРИЯ ШОУ-ПРОГРАММАСИГА
ТАКЛИФ ЭТАДИ

Шоу-программада «РЕЗОНАНС» қўшиқ театри ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист НАТАЛЬЯ НУРМУҲАМЕДОВА иштирокида «ШАРҚ НАҚШЛАРИ» спектакли намойиш этилади.

СПЕКТАКЛДАН СЎНГ РЕСПУБЛИКА МОДАЛАР МАРКАЗИ МОДЕЛЛАРИНИНГ КИМ ОШДИ САВДОСИ ЎТКАЗИЛАДИ.

Мазкур тадбирдан тушган маблағлар Ўзбекистон Меҳр-шафқат жамғармасига ўтказилади.

Чипталар дўкон-салон кассасида қуйидаги манзилда сотилади: Тошкент шаҳри, Сапёрлар кўчаси, 25-уй (7, 8, 9, 10-трамвайларнинг «Россия» меҳмонхонаси» бекати).

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ, БОШ ҲИСОБЧИЛАРИ ВА ХУСУСИЙ ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА!

ОЛТИ КУН МОБАЙНИДА
1991 ЙИЛНИНГ 25 МАРТИДАН 30 МАРТИГАЧА
«ЧИМЁН» САЙЁҲЛИК КОМПЛЕКСИДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲИСОБЧИЛАР АССОЦИАЦИЯСИ
қуйидаги масалалар бўйича
«Бозор иқтисодиёти шароитларида ҳисобга олиш»

МАВЗУИДА СЕМИНАР ЎТКАЗИЛАДИ

— «Бозор иқтисодиётининг ўзига хос жиҳатлари ва ҳисобга олиш вазифалари».
— «Акционерлик жамиятлари ва масъулият доираси чекланган жамиятларни ташкил қилиш».
— «Акционерлик жамиятларида ҳисобга олишнинг ўзига хос жиҳатлари».
— «Қўшма корхоналарда ҳисобга олиш».
— «Мол ва жамғарма биржаси (воситачилиги) ишини ташкил қилиш».
— «Корхона ижарачилиги шароитларида ҳисобга олиш».
— «Кичик корхоналарда ҳисобга олишнинг ўзига хос жиҳатлари».
— «Бозор иқтисодиётида ҳисобхонага тегишли ҳисобларнинг ўзига хос жиҳатлари».
— «Бозор иқтисодиётида хўжалик фаолиятини таҳлил қилишнинг ўзига хос жиҳатлари».
— «Аудитор фирмаларини барпо қилиш ва уларнинг фаолият кўрсатиши».
— Хўжалик фаолиятини таҳлил қилиш ва ҳисобга олишни ташкил қилиш бобидаги чет эл тажрибаси».
— «Ҳисобчи автоматлашган ишчи ўрнини яратиш учун хусусий ЭҲМлардан фойдаланиш тажрибаси».
— «СССР ва ЎзССРнинг Солиқлар тўғрисидаги қонунининг амал қилиш шароитларида корхоналар ва ташкилотлардан солиқ олиш тартиби».

Семинарларни Ленинград ва Москванинг кўзга кўринган олимлари ҳамда «Куперс ва Лайбранд», «Прайс Уотерхаус» аудитор фирмаларининг вакиллари олиб борадилар.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 48-уй, 9-хона, Ташкилий қўмита.

Телефонлар: 33-73-54, 32-01-29.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

22 — 31 МАРТ СОАТ 11, 14 ВА 17.00 ДА

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ БАҲОРГИ ТАЪТИЛ КУНЛАРИДА БОЛАЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ РАНГ-БАРАНГ ДАСТУР. ЦИРК САНЪАТИНИНГ БАРЧА ЖАНРЛАРИ НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ.

Касса соат 10 дан 19.00 гача ишлайди.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84, 44-29-04.

Оммавий талабномалар қабул қилинмоқда.
Олдиндан чипта сотиш ташкил қилинган.

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
28 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.30 ДА
РАҲМАТЖОН ҚУРБОНОВ
иштирокида
«ЛАЗГИ» ДАВЛАТ ВОКАЛ-ХОРЕОГРАФИК АНСАМБЛИНИНГ

КАТТА КОНЦЕРТИ

БАДИИЙ РАҲБАРИ — РАҲМАТЖОН ҚУРБОНОВ.
БАЛЕТМЕЙСТЕР — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ГУЛЧЕҲРА ФОЗИЛЖОНОВА.
Музика раҳбари — ИСМАТ РАҲМАТУЛЛАЕВ.
Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА 26/II да **Уйқудаги гўзал,** 27/II да **Спартак,** 28/II да **Отелло.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/II да **Жар,** 27/II да **Хотинлар «гап»идан чиққан ҳангома,** 28/II да **Мирзо Улуғбек** (премьера).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 25/II да **Юсуф ва Зулайхо,** 27/II да **Куёвлар конкурси,** 28/II да **Куёвлар конкурси.**

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/II да **Майсаранинг иши,** 27/II да **Лақма куёв,** 28/II да **Отасининг қизи.**

КИНО

26 ФЕВРАЛДА

Навоий номидаги Санъат саройи — «АСЛО «ҲЕЧ ҚАЧОН» ДЕМАГИН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00), **(катта зал).**

Чайка — «ЎЗ КАСБИНИНГ УСТАСИ» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 20.45).

Тошсоветнинг 50 йиллиги номли — «СОЗАНДА» (12.00, 15.00, 18.00, 21.00).

Москва — «ЎЗ КАСБИНИНГ УСТАСИ» (11.00, 13.30, 16.00, 18.20, 20.40).

Восток — «ЙЎЛЛАРДАГИ ҚУЗҒУНЛАР» (11.00, 13.30, 16.00, 18.20, 20.45).

ВЛКСМ 30 йиллиги номли — «ЖИНОИЙ ТЎРТЛИК» (жуфт соатларда).

ТАРИХГА ҚИЗИҚУВЧИ КИТОБСЕВАРЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ КИТОБ ДЎКОНЛАРИ

Н. СОКОЛОВНИНГ «ПОДШО ОИЛАСИНИНГ ҚАТЛ ЭТИЛИШИ» КИТОБИ («Советский писатель» — «Сирин» нашриёти, 1991 йил. Баҳоси — 25 сўм)НИ ТАВСИЯ ЭТАДИ.

Бугунги даврий матбуотда подшо Николай II ва унинг оила аъзоларининг сўнгги кунлари ҳақида ҳикоя қилувчи мақола ва лавҳалар, маълумотлар тез-тез кўзга ташланмоқда. Бироқ Омск округ судининг ўта муҳим ишлар бўйича терговчиси Н. А. Соколовнинг йирик асари 1918 йилнинг июль ойида Екатеринбургда содир бўлган ҳодисаларга доир қўшимча маълумотлардан дарак берувчи асосий манбалигича қолиб келмоқда.

Китоб 1925 йили Берлинда нашр этилган. Бизнинг мамлакатимизда у илк бор чоп этилмоқда. Суратлар билан безатилган.

«Ташкнига» шаҳар китоб савдоси идораси.

Тошкент шаҳар ишлаб чиқариш-тайёрлов корхонаси маъмурияти ва жамоат ташкилотлари, Акмал Икромов ноҳия 17-қабул дўконининг тайёрловчиси А. Султоновга онаси

СУЛТОНОВА ХОСИЯТ РИХСИТИЛЛА қизининг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Муассислар: халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар қўмитаси

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

84.397 нусхада чоп этилади. Индекс 64670.
Буюртма: 4873. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10